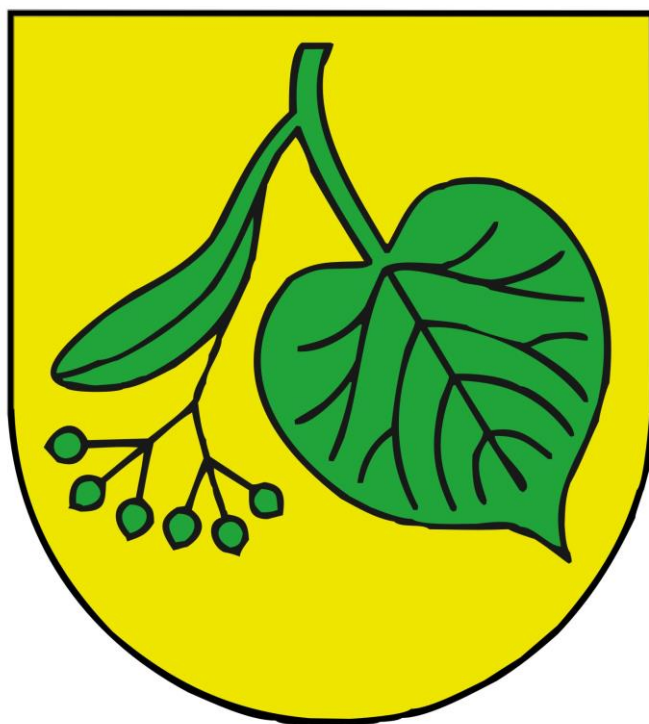


Załącznik do uchwały Nr.....
Rady Gminy w Lipce z dnia
w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy
Lipka na lata 2021-2030”

Strategia Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021-2030



PROJEKT

Lipka, grudzień 2020 r.



Spis treści

I. Wstęp	2
1.1 Metodologia pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Lipka.....	3
II. Diagnoza	5
2.1. Rys historyczny	5
2.2. Uwarunkowania ogólne.....	6
2.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne gminy	8
2.4. Obszar zdegradowany	11
2.5. Środowisko przyrodnicze.....	13
2.6. Zabytki	15
2.7. Demografia	16
2.8. Rynek pracy.....	18
2.9. Działalność gospodarcza.....	19
2.10. Rolnictwo	21
2.11. Infrastruktura.....	22
2.12. Oświata i opieka nad dziećmi	25
2.13. Kultura i sport	28
2.14. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.....	30
2.15. Bezpieczeństwo społeczne.....	33
2.16. Uczestnictwo w życiu publicznym.....	34
2.17. Finanse Gminy	35
III. Analiza problemów i zasobów gminy	38
3.1. Problemy i oczekiwania mieszkańców (wnioski z badania ankietowego).....	38
3.2. Analiza SWOT Gminy Lipka	44
3.3. Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej.....	48
IV. Kierunki rozwoju	51
4.1. Wizja rozwoju gminy Lipka	51
4.2. Misja rozwoju gminy Lipka	51
4.3. Priorytety i cele szczegółowe.....	52
4.4. Szczegółowy wykaz zadań lub przedsięwzięć inwestycyjnych w ramach opracowanych priorytetów i celów szczegółowych.....	53
V. Potencjalne źródła wsparcia finansowego na realizację zadań lub przedsięwzięć	59
VI. Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi	61
VII. Wdrażanie, monitoring, wskaźniki i ewaluacja strategii	64
VIII. Spis tabel, rysunków i wykresów	73



I. Wstęp

1.1 Metodologia pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Lipka

Strategia Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021-2030 pomimo swojego nieobligatoryjnego charakteru jest jednym z ważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny, stanowiący podstawę strategiczną do pozyskiwania środków finansowych z UE. Dokument ten określa priorytety i cele polityki rozwoju gminy, wskazując na konieczność integracji zagadnień społecznych, przestrzennych, gospodarczych oraz wynikających z istniejącego obszaru funkcjonalnego gminy.

Dokument został opracowany w związku z upływem okresu obowiązywania dotychczasowej Strategii na lata 2012-2020. Nowa Strategia objęta okresem planowania na następne 10 lat jest kontynuacją poprzedniej i ma na celu aktualizację wcześniej wypracowanych priorytetów, kontynuację lub wytyczenie nowych. Zachowanie ciągłości procesu planowania strategicznego ma służyć zintegrowaniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lipka, a tym samym osiągnięciu równowagi i dążeniu w kierunku zrównoważonego rozwoju.

Dokument pozwala przeanalizować zmiany, jakie zaszły na opisywanym terenie, co umożliwi podjęcie decyzji o stopniu zintegrowania.

W celu umożliwienia komplementarności działań podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, Strategię Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021-2030 sformułowano w ścisłej korelacji z ustaleniami dokumentów strategicznych, opracowanych na szczeblu: krajowym, wojewódzkim i powiatowym. W działaniach tych dążono również do zapewnienia systemowej integralności z dokumentami planistyczno-strategicznymi, które realizowane są na terenie Gminy Lipka. Umożliwia to, z punktu widzenia formalnego, ubieganie się Gminy Lipka o dofinansowanie przewidzianych do realizacji przedsięwzięć rozwojowych, w tym inwestycji gminnych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Podstawą opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021–2030 było przeprowadzenie diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej, która miała na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy Lipka w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiska i infrastruktury Gminy.

Ważnym elementem w procesie tworzenia Strategii było uzupełnienie diagnozy poprzez przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców Gminy Lipka, które miało na celu poznanie ich opinii, problemów i oczekiwań na temat obecnej sytuacji w gminie. Powyższe działania dały możliwość wskazania najważniejszych wniosków z diagnozy oraz wyznaczenia kierunków działań jakie należy podjąć, aby zapewnić integrację



oraz rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny Gminy Lipka. Na podstawie powyższych wniosków opracowano konkretny plan działania Gminy Lipka do 2030 roku, w którym określone zostały misja i wizja rozwoju gminy. Członkowie Zespołu Zadaniowego uznali, iż Misja Gminy Lipka, zawarta w poprzedniej strategii nie wymaga modyfikacji i można ją uznać za w pełni aktualną, oddającą aspiracje mieszkańców i służącą długofalowemu rozwojowi gminy. W planie działania Gminy uwzględniono również pięć priorytetów, kierunków rozwoju gminy Lipka które służą realizacji powyższej Misji. Zaliczamy do nich:

Priorytet 1. Budowa, poprawa stanu, rozwój infrastruktury przestrzennej i technicznej;

Priorytet 2. Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w gminie Lipka;

Priorytet 3. Ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego;

Priorytet 4. Utworzenie, poprawa lub unowocześnienie infrastruktury społecznej;

Priorytet 5. Aktywizacja mieszkańców i rozwiązywanie problemów społecznych.

W końcowej części Strategii opracowano sposób wdrożenia i monitorowania realizacji niniejszej strategii z określeniem docelowych wskaźników.

Całość projektu poddano konsultacjom społecznym, które będą się opierały się na zamieszczeniu wersji elektronicznej strategii na oficjalnej stronie internetowej gminy. Za pomocą mediów społecznościowych poinformowano mieszkańców gminy o możliwości wniesienia opinii i uwag do projektu dokumentu w formie pisemnej na adres Urzędu Gminy Lipka oraz w formie elektronicznej na adres e-mail: strategia@gminalipka.pl.



II. Diagnoza

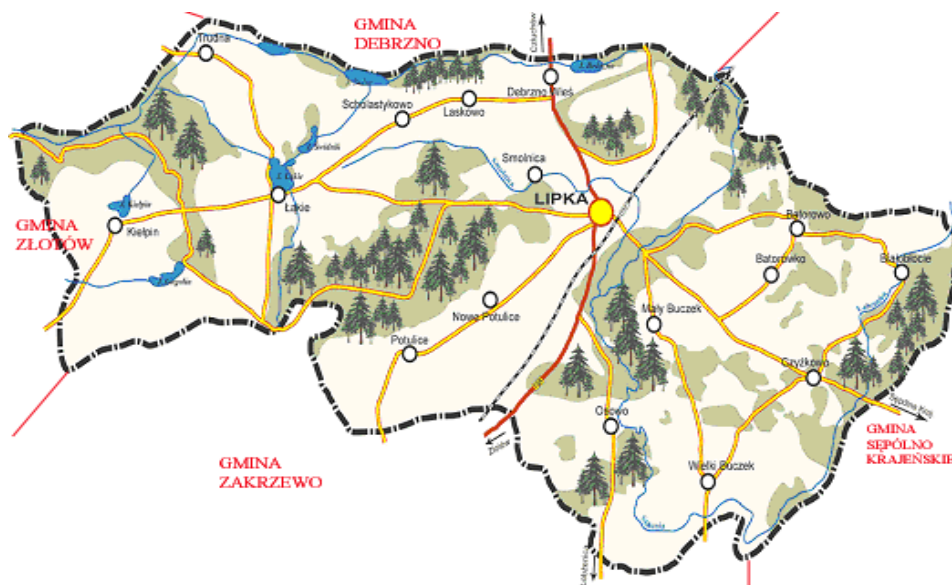
2.1. Rys historyczny

Gmina Lipka jest położona na Pojezierzu Krajeńskim, w północno - wschodniej części województwa wielkopolskiego, w północnej części powiatu złotowskiego. Zajmuje powierzchnię 191,01 km² co stanowi 11,5 % powierzchni całego powiatu. Północna granica gminy, będąca jednocześnie granicą województwa, biegnie wzdłuż rzeki Dobrzyńki, fragment wschodniej – wzdłuż rzeki Łobzonki.

Nazwa miejscowości zmieniała się na przestrzeni wieków – od łacińskiej *Lyppa* poprzez *Llypka*, *Lipka*, *Lipca* lub *Lipa* aż po niemiecką *Linde* i wywodzi się od rozłożystych lip porastających wieś i okolice.

Pierwsze dostępne dokumenty historyczne wskazują, że historia Lipki rozpoczyna się w 1376 r. W tamtych czasach Lipka istniała jako osada, założona prawdopodobnie w czasach kolonizacji za Kazimierza Wielkiego. Obszar dzisiejszej gminy wchodził kolejno w skład dzielnic wielkopolskiej, Pomorza Gdańskiego, Prus a także Republiki Weimarskiej.

Rysunek 1. Mapa Gminy Lipka



Źródło: www.lipka.pnet.pl



Po II wojnie światowej tereny te należały najpierw do województwa szczecińskiego, potem do województwa koszalińskiego, natomiast od 1975 roku do województwa pilskiego. Obecnie Gmina Lipka wchodzi w skład województwa wielkopolskiego i powiatu złotowskiego.

Rysunek 2. Umiejscowienie Gminy Lipka w Województwie Wielkopolskim i Powiecie Złotowskim



Źródło: www.gminy.pl

2.2. Uwarunkowania ogólne

Gmina Lipka usytuowana jest w odległości 150 km od stolicy województwa – Poznania. Posiada również połączenia komunikacyjne z innymi większymi ośrodkami miejskimi regionu: Bydgoszczą (odległość: 80km), Piłą (odległość: 55km), Złotowem (odległość: 23 km), Człuchowem (odległość: 28 km), Sępólnem Krajeńskim (odległość: 21 km).



Przez obszar gminy przechodzi droga wojewódzka nr 188 łącząca Piłę – Chojnice, oraz linia kolejowa łącząca Piłę – Gdańsk.

Na terenie Gminy Lipka większość funkcji administracyjnych i usługowych skupionych jest w położonej centralnie miejscowości Lipka, gdzie mieści się urząd gminy oraz główne instytucje realizujące potrzeby mieszkańców. Największa wieś gminy, Lipka skupia prawie 36,55% mieszkańców, natomiast najmniejsza wieś Laskowo 1,39% ogółu mieszkańców.

Z analizy ostatnich lat wynika, że liczba mieszkańców ciągle maleje. W porównaniu do 2012 roku liczba mieszkańców gminy w 2019r. zmniejszyła się o 4,5% z 5871 do 5620, czyli o 251 osób.

W skład Gminy Lipka wchodzi 19 sołectw.

Tabela 1. Wykaz sołectw w Gminie Lipka

Lp.	Miejscowość (sołectwo)	Liczba mieszkańców (2012)	Liczba mieszkańców (2019)	Udział ludności w % 2012 rok	Udział ludności w % 2019 rok
1.	Batorowo	153	131	2,61%	2,33%
2.	Batorówko	192	200	3,27%	3,56%
3.	Białobłocie	81	92	1,38%	1,64%
4.	Bługowo	151	133	2,57%	2,37%
5.	Czyżkowo	273	259	4,65%	4,61%
6.	Debrzno Wieś	363	385	6,18%	6,85%
7.	Kiełpin	282	253	4,80%	4,50%
8.	Laskowo	76	78	1,29%	1,39%
9.	Lipka	2151	2054	36,64%	36,55%
10.	Łąkie	486	454	8,28%	8,08%
11.	Mały Buczek	180	159	3,07%	2,83%
12.	Nowe Potulice	152	150	2,59%	2,67%
13.	Nowy Buczek	184	186	3,13%	3,31%
14.	Osowo	164	146	2,79%	2,60%
15.	Potulice	101	105	1,72%	1,87%
16.	Scholastykowo	385	361	6,56%	6,42%
17.	Smolnica	96	99	1,64%	1,76%
18.	Trudna	141	122	2,40%	2,17%
19.	Wielki Buczek	260	253	4,43%	4,50%
	Suma- cała gmina	5871	5620	100%	100%

Źródło: Dane UG Lipka



2.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne gminy

Gmina Lipka graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi: od północy z gminą Debrzno leżącą w województwie pomorskim, w powiecie człuchowskim; od wschodu z gminą Sępólno Krajeńskie i na niewielkim odcinku gminą Więcbork, położonymi w powiecie sępoleńskim, w województwie kujawsko-pomorskim, od zachodu z gminą Okonek (na niewielkim odcinku) i Złotów, a od południa z gminą Zakrzewo, położonymi w województwie wielkopolskim i powiecie złotowskim.

Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu to istotne czynniki pozwalające wytyczyć kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Im bardziej wnikliwie zdiagnozowany zostanie stan istniejący, a także wszelkie uwarunkowania z niego wynikające, tym precyzyjniej i bardziej optymalnie wytyczone zostaną kierunki. Należy uwzględnić w tym fakt, iż siedemnaście lat temu, przy opracowaniu studium zidentyfikowano i opisano ówczesne uwarunkowania i wytyczono już jakieś kierunki. Na ich podstawie opracowano później inne dokumenty dotyczące przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipka stanowi akt kierownictwa wewnętrznego, będący podstawą do realizowania zadań własnych gminy z zakresu ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej. Zgodnie z obowiązującym systemem prawnym studium stanowi podstawę do opracowania planów miejscowych. W gminie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipka przyjęte Uchwałą Nr IV/34/15 Rady Gminy Lipka z dnia 20 marca 2015 roku.

Na obszarze gminy Lipka obowiązują trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipka, które obejmują ok. 88 ha, przy ogólnej powierzchni gminy 19118 ha. Plany opracowano w celu zmiany ustaleń obowiązujących do końca 2003 roku miejscowych planów uchwalonych przed 1 stycznia 1995 roku. Poniżej wymienione dokumenty mając wszelkie przymioty samodzielnego planu miejscowego, mimo mylącej nazwy „zmiana planu”, obowiązują jako samodzielne akty prawa miejscowego.

- 1) zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lipka, w rejonie ul. Szkolnej w Lipce, uchwała Nr 13/98 Rady Gminy Lipka z 29 czerwca 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 14, poz. 92) – teren szkoły o powierzchni ok. 3,25 ha, zrealizowany, sporządzony na potrzeby rozbudowy szkoły i realizacji nowych boisk szkolnych;
- 2) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipka, w rejonie ulic Szkolnej i Kościuszki w Lipce, uchwała Nr 35/99 Rady Gminy Lipka z 28 czerwca 1999 roku (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 57, poz. 1209) – tereny wielofunkcyjne o powierzchni ok. 8,5 ha zajmujące obszar pomiędzy istniejącą zabudową, linią kolejową i drogą wojewódzką nr 188, częściowo zrealizowany, porządkujący i przeznaczający na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej



tereny na zapleczu działek przy głównej ulicy wsi, a także przy wylocie drogi wojewódzkiej nr 188 w kierunku Złotowa, kontynuujący i modyfikujący sposób zagospodarowania tego samego terenu z miejscowego planu szczegółowego z 1994 roku;

- 3) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipka, dla terenów rekreacyjnych nad jeziorem Gogolin we wsi Kiełpin, uchwała Nr 1/2001 Rady Gminy Lipka z 29 stycznia 2001 roku (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 61, poz. 1123) – tereny rekreacyjne, w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny zielone o powierzchni ok. 76 ha zajmujące obszar osady Gogolin, jeziora o tej samej nazwie oraz jego otoczenie, w niewielkim stopniu zrealizowany.

W 2018 roku zostały podjęte Uchwały o przystąpieniu do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała nr XXXVI/246/18 Rady Gminy Lipka z dnia 23 marca 2018 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek położonych w miejscowości i obrębie ewidencyjnym Lipka, gm. Lipka.
2. Uchwała nr XXXII/283/18 Rady Gminy Lipka z dnia 28 września 2018 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki położonej w miejscowości i obrębie ewidencyjnym Lipka, gm. Lipka, ul. Spokojna.

W/w uchwały w ramach procedury planistycznej zostały zaopiniowane i uzgodnione przez właściwe organy i instytucje, a także poddane konsultacjom z mieszkańcami i zainteresowanymi osobami. Konsultacje miały na celu zapewnienie szerokiego udziału społeczeństwa i jego aktywnego udziału w procesie tworzenia dokumentu.

Plany te są w trakcie procedury uzgadniającej i konsultacyjnej.

Problematyka ładu przestrzennego jest najbardziej wrażliwa w odniesieniu do obszarów, dla których nie uchwalono planu miejscowego. Zamierzenie inwestycyjne, które planuje zrealizować dany podmiot podlega ocenie organu, według kryteriów wskazanych w art. 61 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W Gminie Lipka dla obszarów nieobjętych planami miejscowymi wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dla realizacji inwestycji celu publicznego wydawane są decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Władze gminy dostrzegają konieczność prowadzenia aktywnej i konsekwentnej polityki przestrzennej co ułatwi osiedlanie się nowych mieszkańców oraz rozwój przedsiębiorstw.



Tabela 2. Wyszczególnienie najważniejszych obszarów przestrzennych i ich powierzchnia zajmowana w gminie

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział w ogólnej powierzchni gminy [%]
Użytki rolne	11 420	58,00
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	6 571	34,00
Grunty pod wodami	145	0,66
Grunty zabudowane i zurbanizowane	712	3,73
Nie użytki	248	1,23

Źródło: dane GUS, opracowanie własne

Gmina Lipka ma charakter typowo rolniczy – użytki rolne zajmują 58 % powierzchni gminy (11420 ha). Na terenie gminy większość obiektów administracyjnych i usługowych usytuowanych jest w położonej w centrum gminy miejscowości Lipka, gdzie mieści się urząd gminy i inne instytucje realizujące potrzeby mieszkańców.

Obszary prawnie chronione na terenie Gminy Lipka wynoszą 2577,92 ha (13,5 %).

W zagospodarowaniu użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią 82,6 % (tj. 9 432 ha) ogólnej powierzchni użytków rolnych, a następnie łąki i pastwiska –13,5 % (1541 ha). Znikomy udział w zagospodarowaniu gruntów mają sady – 1 % (107 ha).

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowią 34,4 % obszaru gminy, natomiast znikoma jest ilość gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, które wynoszą 3,7 % w skali gminy.

Tabela 3. Tereny zieleni w latach 2014-2019

Tereny zieleni	Jednostka miara	2015	2016	2017	2018	2019
Tereny zieleni osiedlowej w miastach i na wsi	ha	0,14	0,62	0,62	1,49	1,49
Cmentarze, obiekty w miastach i na wsi	szt.	19	19	19	19	19
Cmentarze - powierzchnia w miastach i na wsi	ha	8,2	8,2	8,20	8,20	8,20
Lasy gminne - powierzchnia ogółem w miastach i na wsi	ha	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5

Źródło: GUS, opracowanie własne



Tereny zieleni osiedlowej w 2015r. wynosiły 0,14 ha po czym w roku 2016 były powiększone o 77,42% w stosunku do 2015r. Następnie w 2018r. ponownie zwiększono ich powierzchnię o 58,39% do 1,49 ha.

2.4. Obszar zdegradowany

W roku 2017 Gmina Lipka przyjęła Lokalny Program Rewitalizacji w którym to wyznaczono obszar zdegradowany. W pierwszej kolejności dokonano podziału gminy Lipka na mniejsze jednostki analityczne, które pozwoliły określić zróżnicowanie przestrzenne występujących zjawisk kryzysowych. Podziału na mniejsze jednostki analityczne dokonano w oparciu o istniejące granice sołectw, gdyż w gminie Lipka sposób ten jest stosowany również w innych dokumentach strategicznych i planistycznych.

Miejscowość Lipka, na cel Lokalnego Programu Rewitalizacji, została podzielona na 5 mniejszych jednostek analitycznych ze względu na znaczną powierzchnię oraz liczbę mieszkańców w miejscowości Lipka, które stanowią 16,75% powierzchni i 36,8 % ludności całej gminy.

Aby precyzyjnie i jednoznacznie wskazać obszary wymagające interwencji w Gminie Lipka opracowano zestaw wskaźników ze sfery społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej oraz zastosowano wskaźnik Perkala, jako jedną z metod porządkowania liniowego charakteryzującą się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie.

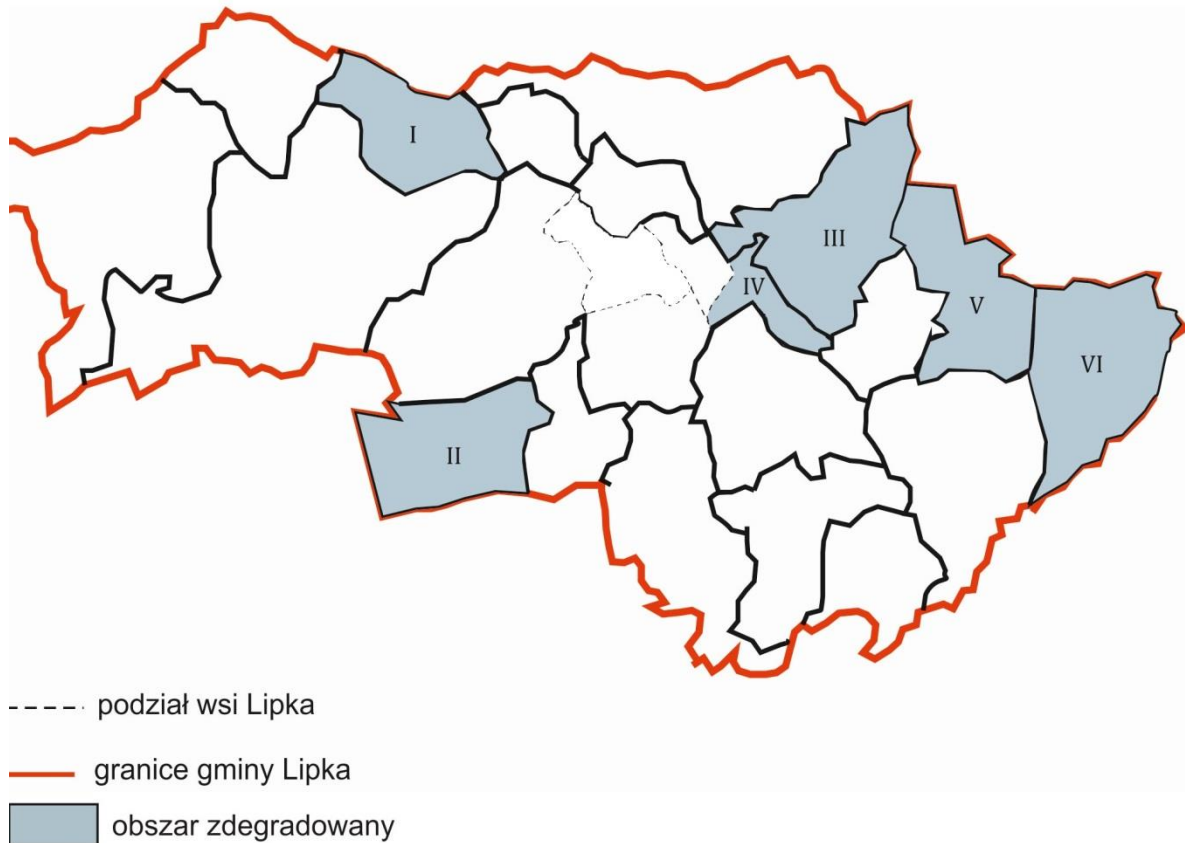
Wyznaczone w ten sposób obszary zdegradowane poddano konsultacjom społecznym na podstawie których wyznaczono obszary rewitalizacji oraz główne potrzeby mieszkańców tych obszarów i kierunki działań.

W Programie Rewitalizacji Gminy Lipka wyznaczono obszary zdegradowane w miejscowościach: Batorowo, Białobłocie, Bługowo, Potulice, Scholastykowo i Lipka IV oraz poza obszarem rewitalizacji w Lipce.

Obszar zdegradowany na terenie gminy Lipka zamieszkiwany jest przez 848 osób, które stanowią 14,72% ogółu ludności gminy. Łączna powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 44,02 km², co stanowi 23,05% ogólnej powierzchni gminy Lipka. Oznacza to że całkowita powierzchnia sołectw przekracza limity określone przez *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, gdzie obszar rewitalizacji nie może przekroczyć 20% ogólnej powierzchni gminy, natomiast łączna liczba mieszkańców tych obszarów nie może być większa niż 30% ogólnej liczby mieszkańców.



Rysunek 3. Obszar zdegradowany w gminie Lipka



Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Udział powierzchni i ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej powierzchni i liczbie ludności gminy Lipka

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia jednostki (ha)	Liczba ludności
I	Scholastykowo	660	373
II	Potulice	480	103
III	Bługowo	734	138
IV	Lipka IV	130	198
V	Batorowo	520	141
VI	Białobłocie	612	93
	Udział w ogóle	16,39%	18,15 %

Źródło: opracowanie własne



Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zarówno te podstawowe, jak i uzupełniające dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na rewitalizowany obszar we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej. Projekty zostały zaplanowane w taki sposób, aby nie dopuścić do przenoszenia się problemów na inne obszary, ani nie doprowadziły do niepożądanych zjawisk społecznych. Zawarte w Programie Rewitalizacji Gminy Lipka projekty ukierunkowane są przede wszystkim na poprawę jakości życia i mają na celu wywieranie pozytywnego wpływu na cały obszar rewitalizacji.

Wszystkie cele rewitalizacji oraz kierunki działań ujęte w Programie Rewitalizacji Gminy Lipka pokrywają się z celami i kierunkami zamierzonymi w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Lipka.

2.5. Środowisko przyrodnicze

Gmina Lipka jest gminą typowo rolniczą, której ok. 60% powierzchni zajmują użytki rolne. Lasy natomiast stanowią 29 % powierzchni i są jednym z głównych atutów gminy dla ochrony środowiska. Dominującym gatunkiem lasotwórczym w Nadleśnictwie Lipka administratora lasów w Gminie Lipka, jest sosna – 72% powierzchni zalesionej. Z pozostałych wyróżniających się gatunków na tle innych to: Buk – 6%; Dąb – 7%; Brzoza – 5%; Olsza – 4%; Świerk – 3,0%; Topola – 1,0%. Pozostałe gatunki liściaste (grab, jesion, lipa, olsza szara, wiązy, klony, jawor, akacja, osika, topola, wierzba) zajmują powierzchnię ok.3%, a pozostałe iglaste (modrzew, daglezja) ok. 1%.

Wody na terenie Gminy Lipka to przede wszystkim: jeziora, rzeki, zbiorniki retencyjne. Do głównych jezior należą: - Łąkie o powierzchni 35,6 ha, Świdnik -13,2 ha, oraz Kiełpin -25,2 ha i Gogolin o powierzchnia 21,6 ha, które jest zarazem najgłębszym (25 m) jeziorem Krajny Złotowskiej.

Rzeki przepływające przez teren gminy Lipka to: Łobzonka wzdłuż granicy wschodniej, Debrzynka wzdłuż granicy północnej oraz Stołunia jako dopływ Łobzonki. Zbiorniki retencyjne to: na rzece Stołuni w Stołuńsku, w okolicy Osowa oraz w Czyżkowym Młynie na rzece Łobzonce.

Na obszarze gminy wydzielono obszar chronionego krajobrazu Nr 3 "Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie".

Ponadto w gminie istnieją n/w dworskie parki wiejskie:

- Debrzno – Wieś, krajobrazowy, druga połowa XVIII w., powierzchnia 27,1 ha
- Mały Buczek, pierwsza połowa XVIII w., powierzchnia 7,6 ha
- Potulice, powierzchnia 5,9 ha

Na wyróżnienie zasługują n/w pomniki przyrody:

- Buk zwyczajny obwód 368 cm, wys. 33 m; szer. korony 22 m, wiek ok. 160 l



- Olsza czarna obwód 240 cm, wys. 26 m; szer. korony 12 m
- Lipa drobnolistna ob. 680 cm. wys. 30 m; szer. K 20 m (grupa 2 zrosniętych drzew)
- Jodła szlachetna odm. błękitna obwód 362 cm; wys. 28 m;; szer. korony 8 m
- Jesion wyniosły obwód 343 cm, wys. 37 m; szer. korony 16 m
- Klon zwyczajny obwód 331 cm. wys. 30 m; szer. korony 20 m
- Aleja grabów zwyczajnych obwód : do 140 cm; wys. do 16 m, (164 szt)
- Dąb szypułkowy obwód 670 cm; wys. 28 m; szer. korony 20 m
- Lipa srebrzysta obwód 470 cm; wys. 30 m; szer. korony 20 m
- Buk zwyczajny odm. purpurowa odw. 440 cm; wys. 30 m; szer. korony 18 m.
- Sosna pospolita (obw. 340 cm, wys. 25 m)
- Gniazdo Kani rudej w Leśnictwie Białobłocie
- Gniazdo bociana czarnego w Leśnictwie Lipka

Terenami w gminie Lipka, które zachęcają swym urokiem do zwiedzania, są Dolina Dobrzyńki przebiegająca wzdłuż północnej granicy gminy z Debrzną Wsi w kierunku Kiełpina obejmująca tzw. Małą i Dużą Górę Zamkową oraz jary nad jeziorem. Ciekawe i urozmaicone obszary zajmują również zachodnią część gminy, a są nimi jeziora Łąkie, Kiełpin, Gogolin i Świdnik. Władze Gminy Lipka tereny przylegające do tych jezior zagospodarowują aby zachęcić mieszkańców i turystów do ich odwiedzania.

W Gminie Lipka nie rozwija się przemysł, zjawisko to jest niekorzystne ze względu na utrzymujący się dość duży wskaźnik bezrobocia, ale dzięki temu możemy pochwalić się wysokiej jakości środowiskiem przyrodniczym. Zdrowe powietrze, nieskażone lasy, czyste jeziora przyczyniają się do rozwoju choć małymi krokami turystyki i rekreacji w naszej Gminie.

Duże zainteresowanie mieszkańców wzbudza grodzisko położone w lesie pomiędzy Małym a Wielkim Buczkiem. Grodzisko wznosi się nad samą rzeką na wysuniętym cyplu, które ma kształt trójkąta nieomal równoramiennego, o jednym zaokrąglonym ostrzu skierowanym na północny zachód. Jego powstanie datuje się na wczesne średniowiecze. Stronę północno-wschodnią i północno-zachodnią tworzą naturalne strome zbocza górskie o pochyłości 45-60 stopni. Powierzchnia jego wynosi 60 x 110 m. Rzeka Stołunia o szerokości 4-5 m tworzy wokół tego obiektu otwartą pętlę. Przeciętą jego wysokość od podnóża wynosi ok. 10 m. Cały ten dawny gród warowny miał być niegdyś otoczony wałem z kamieni i gliny, które na początku XX wieku zostały stąd zabrane. Obecnie pozostał tu tylko wał poprzeczny, oddzielający stronę południowo-wschodnią od całego grodziska (cypla). Ma on długość ok. 75 m, szerokość 10-12 m i wysokość ok. 2m. To malowniczo położone miejsce jest porośnięte w większości przez buki i praktycznie dostępne przez cały rok.



2.6. Zabytki

W Gminie Lipka występują obiekty zabytkowe, które zachęcają zwiedzających do obejrzenia, są to m.in. pałace i kościoły wraz z dzwonicami przykościelnymi.

Postawiony na wzgórzu, malowniczy kościół szachulcowy w Wielkim Buczku, typowy dla tego terenu został wzniesiony w latach 1729-1734 przez Adama Stanisława Grabowskiego. W świątyni znajduje się obraz Koronacja Najświętszej Marii Panny namalowany w połowie XVII wieku. Dodatkową atrakcją jest drewniana dzwonnica, która stoi w Wielkim Buczku nieprzerwanie od 1739 roku. Dzwon, który znajduje się w jej wnętrzu został odlany w 1625r.

Jednym z cenniejszych zabytków na terenie gminy jest kościół we wsi Batorowo, wybudowany w 1786 roku. Szachulcowy kościółek wyróżnia się hełmem na wieży w barokowym stylu, z ołtarzem i amboną w stylu rokoko. Obok kościoła znajduje się dzwonnica drewniana (XVIII w).

W Debrznie - Wsi warto zobaczyć kamienną kaplicę z początku XX wieku, która spełnia swą funkcję do dnia dzisiejszego. Znajduje się tam również Neoklasycystyczny Pałac wybudowany w II połowie XIX wieku. Pałac opustoszały po wielu latach znalazł nabywcę, który ma w planach przywrócić go do lat świetności. Planuje zagospodarować część piwniczną pałacu na cele kulturalne między innymi na galerię sztuki i wystawy.

We wsi Scholastykowo można podziwiać piękny pałacyk wybudowany w latach 1914-1918 przez ówczesnego właściciela ziemskiego Karola Bekmana. Wokół niego rozciąga się park we francuskim stylu.

Pomiędzy miejscowościami Debrzno-Wieś a Scholastykowem znajduje się wieś Laskowo. Jak nigdzie zachował się tu szachulcowy styl domostw. Na 17 budynków wybudowanych tą metodą 14 wygląda identycznie. Mury domostw mają grubość przekraczającą 80 cm. Taka izolacja pozwalała utrzymywać ciepło we wnętrzu, zapewniała dobrą wentylację. Budynki w Laskowie są wpisane do rejestru zabytków.

Na wyróżnienie zasługuje również miejscowość Kiełpin, w której znajduje się chałupa postawiona w XVIII wieku.

Bardzo ciekawe zabudowania można obejrzeć w Potulicach gdzie znajdował się okazałych rozmiarów folwark wybudowany z czerwonej cegły. Po folwarku pozostała jedynie gorzelnia z 1838 roku oraz zabytkowy spichlerz o konstrukcji szachulcowej i pozostałości zabudowań folwarcznych i okalające je mury.

W miejscowości Lipka cennymi zabytkami są: Kościół Parafialny p. w. św. Katarzyny, murowany (pocz. XX w), Kaplica murowano - kamienna (druga połowa XIX w), oraz Dworzec PKP murowany (koniec XIX w).



2.7. Demografia

Gmina Lipka zamieszkiwana jest przez 5 620 osób, co daje średnią gęstość zaludnienia 29,4 osoby/km². W porównaniu z gęstością zaludnienia Powiatu złotowskiego 41,8 os/ km² oraz Województwa wielkopolskiego 116 os/ km² jest to wskaźnik bardzo niski, opisujący ogólną tendencję wyludniania się terenów wiejskich związaną z poszukiwaniem lepszych warunków bytowych głównie w większych miastach, jak również poza granicami kraju. Zaludnienie z podziałem na miejscowości Gminy Lipka przedstawia się następująco:

- Lipka - 2054 : pow. 500 mieszkańców
- Debrzno Wieś - 385, Łąkie - 454, Scholastykowo – 361 : od 300 do 500 mieszkańców
- Batorówko – 200, Czyżkowo – 259, Kiełpin – 253, Mały Buczek – 159, Nowy Buczek – 186, Nowe Potulice – 150, Wielki Buczek – 253 : od 150 do 300 mieszkańców
- Batorowo – 131, Białobłocie – 92, Bługowo – 133, Laskowo – 78, Osowo – 146, Potulice – 105, Smolnica – 99, Trudna – 122 : do 150 mieszkańców.

Tabela 5. Ludność w gminie w latach 2010 – 2019

Rok	Ludność ogółem	Kobiety		Mężczyźni	
		Liczba	%	Liczba	%
2010	5840	2906	49,76%	2934	50,24%
2014	5808	2909	50,09%	2899	49,91%
2018	5658	2839	50,18%	2819	49,82%
2019	5620	2818	50,14%	2802	49,86%

Źródło: dane GUS

Sytuacja demograficzna gminy jest niekorzystna. Na podstawie analiz obserwuje się systematyczny spadek liczby mieszkańców zarówno kobiet jak i mężczyzn spowodowany zarówno ruchami naturalnymi (biologicznymi), jak i migracyjnymi. Od wielu lat sytuacja się nie zmienia - polskie społeczeństwo nadal się starzeje. Jak podaje GUS zjawisko demograficzne w 2019 roku nie uległo zmianie w stosunku do obserwowanego przez minione 9 lat. Liczba ludności zmniejsza się począwszy od 2010 r. Wskaźniki demograficzne Gminy Lipka są odzwierciedleniem sytuacji demograficznej zarówno w Powiecie Złotowskim,



Województwie Wielkopolskim jak i całej Polsce. Z danych GUS wynika, że niezmiennie rośnie grupa osób w wieku 65 lat i więcej osób. Przyspieszeniu uległ również sam proces starzenia się ludności Polski. Wskazują na to tendencje zmian dotyczące udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 i więcej).

Ludność Gminy Lipka wg grup wiekowych przedstawia tabela poniżej:

Tabela 6. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipka w 2019 roku

Wiek	Liczba osób ogółem	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet
do 9 lat	677	341	336
10-19 lat	658	348	310
20-29 lat	797	405	392
30-39 lat	913	457	456
40-49 lat	750	387	363
50-59 lat	663	348	315
60-69 lat	682	336	346
70-79 lat	311	139	172
80-84 lat	92	28	64
85 lat i więcej	77	13	64
RAZEM	5620	2802	2818

Źródło: Dane GUS

Z analizy struktury wiekowej ludności wynika, że prawie 38% mieszkańców Gminy Lipka ma mniej niż 30 lat, a powyżej 70 lat 8,54%. Udział osób w wieku produkcyjnym wynosi około 55 % a 45% w wieku nieprodukcyjnym. Struktura płci jest typowa dla obszarów wiejskich Wielkopolski i charakteryzuje się nieznaczną przewagą ilości kobiet. Odnotować jednak należy, iż przewaga kobiet dotyczy przede wszystkim wieku poprodukcyjnego.

Wskaźnik obciążenia demograficznego jest w Gminie Lipka wyższy niż w Powiecie złotowskim i Województwie wielkopolskim.



2.8. Rynek pracy

W gminie Lipka na 1000 mieszkańców pracuje 103 osoby. Kobiety ogółem stanowią 43,9% wszystkich pracujących, a 56,1% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Lipka wynosiło w 2019 roku 5,6% (7,3% wśród kobiet i 4,2% wśród mężczyzn).

Liczba bezrobotnych z terenu gminy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Złotowie stanowi 149 osób, w tym 89 kobiet, co w stosunku do roku 2018 stanowi spadek bezrobotnych o 40 osób. Analizując liczbę osób bezrobotnych w przedziale lat 2015 do 2019 można zaobserwować że w 2015 roku było najwięcej bezrobotnych tj. 326 osób. W roku 2016 nastąpił spadek o 34 osoby, a kolejnych latach następował dużo większy spadek liczby bezrobotnych bo w 2017r. o 62 osoby, aż do 149 osób w 2019 roku. Podobną sytuację można zauważyć wśród osób bezrobotnych w pozostałych gminach Powiatu złotowskiego.

Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych w latach:				
	2015	2016	2017	2018	2019
Miasto Złotów	737	685	586	538	460
Gmina Złotów	517	422	422	363	298
Gmina Jastrowie	732	510	492	445	381
Gmina Krajenka	327	284	242	208	182
Gmina Okonek	497	444	348	243	220
Gmina Lipka	326	292	230	189	149
Gmina Zakrzewo	222	166	152	144	88
Gmina Tarnówka	180	131	106	107	83
OGÓŁEM	3538	2934	2578	2237	1861

Źródło PUP Złotów

Z analizy tych danych wynika, że bezrobocie w Gminie Lipka ma charakter długotrwały, jednak dostrzec można stopniową poprawę na rynku pracy. Stopa bezrobocia zarówno w Gminie Lipka, jak i w powiecie złotowskim ulega systematycznemu spadkowi, podobne wahania i tendencje stopy bezrobocia kształtowały się również w województwie wielkopolskim i kraju. Podyktowane było to zarówno aktywizacją osób bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie finansowaną z Funduszu Pracy i w ramach projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z rezerwy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, jak również pracami sezonowymi. Wpływ miały także podjęcia pracy w ramach ofert niesubsydiowanych



2.9. Działalność gospodarcza

Liczba podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Lipka wynosi 363. Dominują podmioty sektora prywatnego 342, natomiast podmiotów sektora publicznego ogółem jest 21.

W sektorze publicznym, jednostki stanowiły państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. Wśród przedsiębiorców przeważają przedstawiciele sektora usług budowlanych, handlowo-usługowych działający w celu zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności. Są wśród nich branże spożywcze, cukiernicze i piekarnicze, transportowe, mechaniki pojazdowej i blacharstwa oraz związane z przetwórstwem płodów rolnych i drewna.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD (stan na 31.12.2019 r.) w Gminie Lipka

Sekcja	Liczba podmiotów w
Ogółem	363
W sekcji A- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	27
W sekcji B- górnictwo i wydobywanie	-
W sekcji C- przetwórstwo przemysłowe	30
W sekcji D- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
W sekcji E- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-
W sekcji F- budownictwo	73
W sekcji G- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	51
W sekcji H- transport, gospodarka magazynowa	18
W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8
W sekcji J- informacja i komunikacja	6
W sekcji K- działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8
W sekcji L- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
W sekcji M- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12
W sekcji N- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10
W sekcji O- administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7
W sekcji P- edukacja	5
W sekcji Q- opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11
W sekcji R- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4
W sekcji S- pozostała działalność usługowa	8
W sekcji T- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	-



Źródło: GUS, opracowanie własne

W ciągu ostatniego roku wzrosła liczba przedsiębiorstw związanych z budownictwem (o 30,35%) oraz przetwórstwem przemysłowym (o 7,14%). Od 2015 roku spada liczba przedsiębiorstw zajmujących się handlem detalicznym – w ciągu lat 2015 – 2019 ich liczba zmniejszyła się o 21,57%.

Aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lipka w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) pracuje 22,1%, w przemyśle i budownictwie 20,6%, a w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia) 42,0%. Natomiast w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) pracuje 1,1% mieszkańców.

W Gminie Lipka zlokalizowane są, m. in. następujące firmy:

1. OMNIVENT sp. z o.o. – budowa przechowalni ziemniaków i warzyw;
2. „DREWKOM” Sp. j. – producent drewna kominkowego;
3. Hurtownia Polska Kazimierz Bieluszko – handel artykułami budowlanymi i rolniczymi;
4. EUROMASZ s. c. Wioleta i Grzegorz Schienke – Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń rolniczych oraz dodatkowego wyposażenia
5. Piekarnia, Cukiernia S.J. Tuschik Dorota i Jan– wyrób produktów cukierniczych i piekarniczych, handel artykułami spożywczymi;
6. Usługi Handlowe Sklep Spożywczo-Przemysłowy “SEREK”;
7. IMMOBILIEN-RITTAU – usługi budowlane, montaż i budowa domów jedno i wielorodzinnych o konstrukcji drewnianej;
8. Zakład Fryzjerski Roman Kurlandt – usługi fryzjerskie
9. „Dobrynka” Sp. Z o.o. - produkcja rolna;
10. Przedsiębiorstwo Rolne „FARMER” - produkcja rolna;
11. ARMA Firma Usługowo-handlowa – budowa konstrukcji stalowych.

Jednocześnie w gminie znajduje się kilka sklepów i hurtowni. Funkcjonują także restauracje, stacje benzynowe oraz zakład pogrzebowy.



2.10. Rolnictwo

Gmina Lipka posiada charakter typowo rolniczy. Łączna powierzchnia użytków rolnych wynosi 11.446 ha, co stanowi około 60%, powierzchni gminy. Grunty orne stanowią 9.685 ha. Łąki, pastwiska i grunty użytkowane pod uprawy sadownicze wynoszą łącznie 1.770 ha. Lasy i grunty leśne zajmują około 30% powierzchni gminy.

Tabela 9. Struktura użytkowania gruntów w gminie Lipka

Powierzchnia	Użytki rolne				Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki	Powierzchnia ogółem
	Razem	Grunty orne	Sady	Łąki pastwiska			
(w ha)	11420	9432	131	1410	6364	1290	19100
(w %)	60	51	0,7	13,5	33	7	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Złotowie

W gminie dominuje sektor indywidualny gospodarki rolnej, zajmujący ok. 96% ogólnej powierzchni gruntów. Dotychczas w gminie przeważały gospodarstwa o średniej i małej wielkości. W ostatnich latach nastąpiło zróżnicowanie wielkości wszystkich gospodarstw na terenie Gminy Lipka, z jednej strony mamy rolników przedsiębiorców nastawionych na produkcję rynkową, którzy posiadają duże arealy ziemi w przewadze 200 ha. Drugą grupę rolników stanowią właściciele małych gospodarstw rolnych posiadających mniej niż pięć hektarów ziemi, którzy nie są w stanie zapewnić bytu rodzinie z produkcji rolnej, dlatego zmuszeni są do uzyskiwania dochodów z pracy poza rolnictwem. Pracę w gospodarstwie rolnym traktują jako dodatkowe źródło dochodu.

Dzięki temu, że Polska wstąpiła w struktury Unii Europejskiej rolnicy otrzymują tzw. dopłaty do upraw, a także mają możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych na modernizację swoich gospodarstw. Ponadto rolnicy otrzymują zwrot akcyzy od zakupionego oleju napędowego. Dzięki temu nastąpił duży wzrost efektywności produkcji, zwiększenie poziomu mechanizacji gospodarstw oraz zwiększenie kwalifikacji osobowych specjalistycznej wiedzy rolniczej w zakresie zarządzania gospodarstwem.

Na terenie gminy uprawia się przede wszystkim zboża, rzepak i ziemniaki. Do niedawna Lipka była uznawana za zagłębie plantacji czarnych i czerwonych porzeczek, jednak w ostatnich latach sytuacja diametralnie się zmieniła ze względu na coraz trudniejszy zbyt owoców, a tym samym nieopłacalną produkcję. Produkcja zwierzęca koncentruje się na hodowli bydła i trzody chlewnej.



2.11. Infrastruktura

Transport zarówno kolejowy, jak i drogowy jest bardzo ważną formą dostępności komunikacyjnej Gminy Lipka. Na jej obszarze występują drogi kolejowe w kierunku Chojnic i Piły. Uzupelnieniem komunikacji kolejowej są połączenia komunikacji świadczone przez prywatnego przewoźnika, które umożliwiają łatwiejszy dojazd młodzieży szkolnej oraz mieszkańcom zarówno do centrum gminy, jak i pobliskich miast.

Na terenie gminy występują trzy kategorie dróg:

- Droga wojewódzka Nr 188 w kierunku Piła – Człuchów
- Drogi powiatowe Nr P 155 w kierunkach:
 - Lipka – Sępólno Krajeńskie,
 - Lipka – Radawnica,
 - drogi gminne, wewnętrzne oraz dojazdowe do gruntów rolnych, które uzupełniają sieć drogową naszej gminy.

Droga wojewódzka jest po kompleksowym remoncie z chodnikami i zatoczkami włącznie, natomiast drogi powiatowe choć z nawierzchnią bitumiczną wymagają ciągłych napraw i remontów. W ostatnich latach duża część gminnych dróg została zmodernizowana poprzez budowę nowej bitumicznej nawierzchni. Pozostałe gminne drogi gruntowe nieutwardzone są na bieżąco remontowane i odnawiane.

Na terenie Gminy Lipka dostęp do internetu szerokopasmowego, światłowodowego zapewnia firma AstaNet oraz ElecTower Robert Wiese. Mieszkańcy mogą również uzyskać połączenie za pomocą bezprzewodowej telefonii komórkowej sieci: PLUS, T-mobile, ORANGE oraz Play.

Na obszarze Gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Źródłem ciepła dla budownictwa wielorodzinnego są kotłownie osiedlowe opalane gazem, pompami ciepła oraz te najstarsze węglem. Budynki mieszkalne ogrzewane są w ramach indywidualnego centralnego systemu ogrzewania, do tej pory głównie węglem oraz nielicznie olejem opałowym lub gazem. Nowo powstałe budynki zasilane w ciepło są głównie ekogroszkiem lub peletem. Rośnie również zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii, np. ogrzewaniem solarnym czy pompami ciepła, a także energią elektryczną.

W Gminie Lipka brak jest infrastruktury gazowej, mieszkańcy korzystają z dobrze rozlokowanej sieci dystrybucyjnej gazu butlowego propan – butan. Gmina Lipka została ujęta w ogólnopolskim Programie Przyspieszenia Inwestycji w Sieć Gazową. Miejscowość Debrzno Wieś znajdująca się najbliższej budowanej już po sąsiedztwie sieci gazowej w województwie pomorskim ma być pierwszą miejscowością w gminie Lipka podłączoną do sieci gazowej. Planowane jest podłączenie do sieci gazowej prywatnych gospodarstw domowych oraz wszystkich publicznych placówek, będących w zakresie sieci – szkoły, przedszkola itd. Sieć gazowa, według prognozowań, ma fizycznie dotrzeć do granic gminy już w 2022 roku.



Gazyfikacja gminy to wielka szansa na poprawę jakości lokalnego powietrza, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i pyłów.

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się za pośrednictwem sieci wodociągowej należącej do gminy, a eksploatowanej i zarządzanej przez Zakład Gospodarki Komunalnej Lipka Sp. z o.o., oraz lokalnych ujęć będących we władaniu prywatnych właścicieli. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi 91,3 km (dane na 2019 rok) . Stopień zwodociągowania gminy wynosi 91,5%. Dla porównania, wg danych GUS stopień zwodociągowania dla powiatu wynosi 82,5%.

Wszystkie zwodociągowane wsie w gminie zasilane są w wodę z indywidualnych źródeł lokalnych. Ujęcia indywidualne to ujęcia dla miejscowości: Lipka, Lipka - osiedle Winiarnia, Debrzno Wieś, Łąkie, Trudna, Huta, Wielki Buczek, Batorowo, Białobłocie.

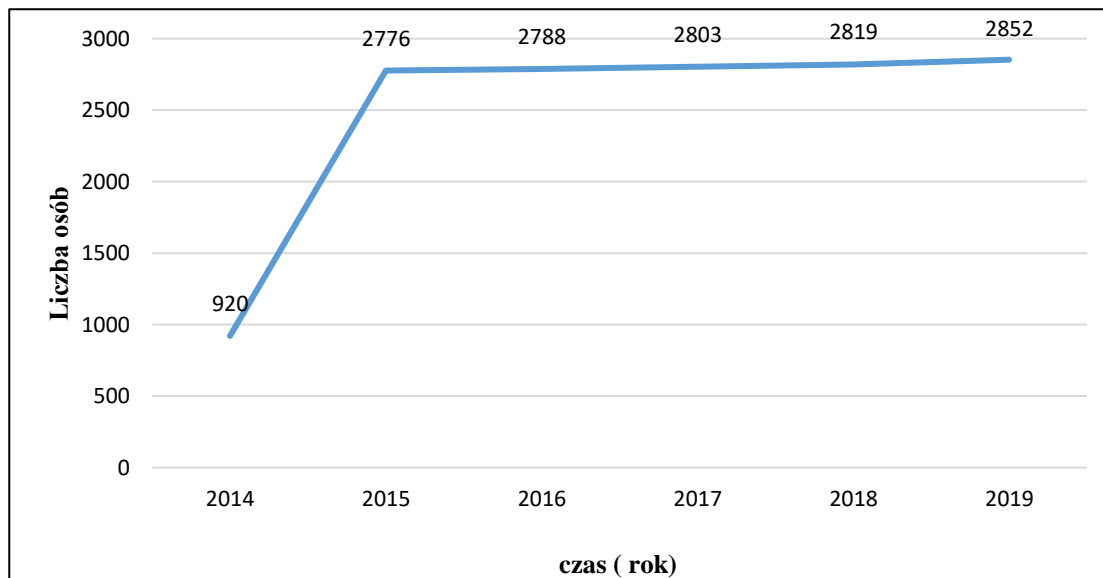
W skład ujęć Lipka, Lipka - Os. Winiarnia, Debrzno Wieś, Wielki Buczek wchodzi dwie studnie o zatwierdzonych zasobach z utworów czwartorzędowych w ilości 34,0 m³/h. Natomiast ujęcia Łąkie, Trudna, Huta, Batorowo oraz Białobłocie posiadają po jednej studni. Studnie o głębokości 85,0 m i 87,0 m posiadają o wiele większe możliwości eksploatacyjne, które kształtują się na poziomie 96,0 m³/h. Taki stan ujęcia wody jest wystarczający dla rozbudowy miejscowości oraz przyłączonych pobliskich miejscowości, takich jak: Nowy Buczek, Smolnica i Bługowo. Lipka posiada starą sieć wodociągową, częściowo azbestocementową, którą należy wymienić ze względu na szkodliwość tego materiału dla zdrowia

Nieczystości płynne z terenu miejscowości przesyłane są infrastrukturą kanalizacyjną do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Debrznie Wsi, wybudowanej i modernizowanej wspólnie z Miastem i Gminą Debrzno. Maksymalna wydajność oczyszczalni wynosi 1 644 m³/d a średnia moc przerobów 1 370 m³/d. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 32,8 km (dane na 2019 rok) i korzysta z niej obecnie 2852 mieszkańców. Stopień skanalizowania gminy wynosi 34,7%.

Z kanalizacji korzystają miejscowości: Lipka w 80%, Osiedle Winiarnia, Bługowo, Łąkie (część), Scholastykowo, Mały Buczek (część), Debrzno Wieś.



Wykres 1. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2014-2019



Źródło: GUS, opracowanie własne

Z wykresu odczytać można coroczny wzrost liczby osób korzystających z oczyszczalni. W roku 2015 zanotowano ponad 200% wzrost wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego. Wynosi on obecnie 51,8 % wszystkich mieszkańców gminy. Pomimo wyraźnego skoku w latach 2014- 2015, wynik jest niski i w kolejnych latach t. j. 2015-2019 utrzymuje się na podobnym poziomie z widocznym niewielkim wzrostem.

Zbiorników bezodpływowych zarejestrowanych w gminie jest 485 sztuk, natomiast przydomowych oczyszczalni ścieków 147 sztuk.

Tabela 10. Gospodarka ściekowa w 2019 roku

Liczba oczyszczalni ścieków w gminie w 2019 r. <u>wyniosła 1.</u>	
Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła:	
W gminie:	2852
W powiecie:	49308
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2019 r.	
Instalacje i urządzenia:	
Zbiorniki bezodpływowe	485
Oczyszczalnie przydomowe	147

Źródło: GUS, opracowanie własne



Procent skanalizowania Gminy Lipka jest niski i od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Jednakże przez wzgląd na wzrost świadomości ekologicznej, można zaobserwować znaczny przyrost ilości przydomowych oczyszczalni ścieków. W roku 2014 na terenie Gminy Lipka istniały 32 przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenach nieskanalizowanych, natomiast w roku 2019 zarejestrowano ich już 147 sztuk.

Gospodarowanie odpadami na terenie Gminy Lipka jako zadanie z zakresu utrzymania czystości i porządku zostało przejęte przez Związek Gmin Krajna w Złotowie. Zgodnie z danymi Związku w roku 2018 z terenu Gminy zebrano łącznie 1638,5Mg odpadów komunalnych, a w 2019r. było to 1780,4 Mg odpadów komunalnych. Do roku 2019 odpady były segregowane zgodnie ze złożonymi przez mieszkańców deklaracjami. Od 2020 roku jest prawie 100% udział odpadów selektywnie zebranych w ogólnej masie odpadów komunalnych. Na terenie Gminy Lipka nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. W przeszłości funkcjonowało składowisko odpadów komunalnych w Lipce zlokalizowane w miejscowości Osowo, które należy zakwalifikować do typu składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. W 2011r. zakończono prace przy projekcie: „Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Lipce”. Po zainstalowaniu instalacji odgazowującej i położeniu warstwy odwadniającej i ziemistej, na całym terenie dawnego składowiska wysiano trawę oraz zasadzono drzewa. Projekt był współfinansowany z NFOŚiGW. W Gminie Lipka nie wytwarza się typowych odpadów przemysłowych, nie ma także zakładów, które emitowałyby zanieczyszczenia do atmosfery. Jedynym źródłem zanieczyszczenia powietrza są dymy powstające przy spalaniu opałów.

Według bazy azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju zamieszczonej na stronie internetowej www.bazaazbestowa.gov.pl zinwentaryzowana ilość wyrobów azbestowych na terenie Gminy Lipka (wg stanu na dzień 08.01.2019r.) wynosi 2633,0 Mg, z czego usunięto i unieszkodliwiono 397,0Mg, co stanowi 15,1%.

2.12. Oświata i opieka nad dziećmi

Na terenie Gminy Lipka funkcjonują placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Wójt Gminy Lipka:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lipce
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka z oddziałem przedszkolnym w Łąkiem
- Przedszkole Gminne w Lipce.

W placówkach prowadzone są zajęcia edukacyjne na poziomie podstawowym.

Liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Lipka w poszczególnych latach kształtowała się następująco:



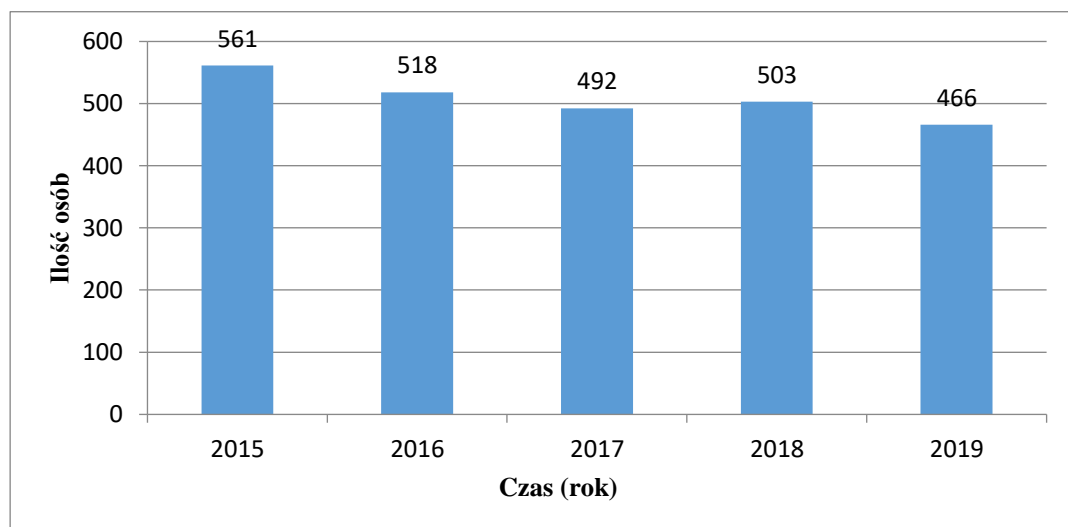
Tabela 11. Liczba uczniów w Placówkach oświatowych w Gminie Lipka

Uczniowie Placówek oświatowych w Gminie Lipka							
Rok	SP Łąkie		SP Lipka		SP Łąkie Rok	Razem O.P	
Rok	O.P	Rok	O.P	Rok			O.P
2015	23	2015	23	2015	23	2015	23
2016	20	2016	20	2016	20	2016	20
2017	33	2017	33	2017	33	2017	33
2018	26	2018	26	2018	26	2018	26
2019	32	2019	32	2019	32	2019	32

Źródło: Dane UG Lipka

Z poniższej tabeli wynika, że liczba dzieci w szkołach maleje, pierwszym powodem jest malejąca liczba urodzeń, czego odzwierciedleniem jest liczba mieszkańców w Gminie Lipka, a drugim zmiana organizacji szkół w wyniku czego zlikwidowano gimnazja.

Wykres 2. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Lipka



Źródło: opracowanie własne

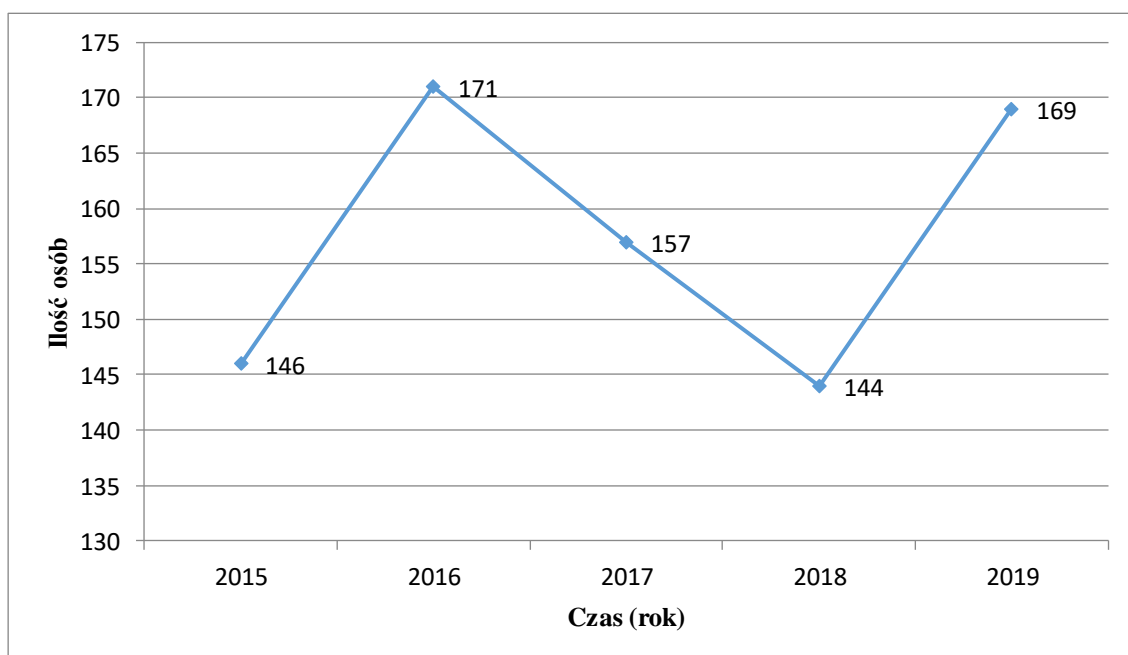
Na terenie Gminy Lipka funkcjonują dwie placówki przedszkolne, t.j. Przedszkole Gminne w Lipce, oraz Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Łąkiem w których jest 10 oddziałów łącznie.



Przedszkole Gminne w Lipce zostało zmodernizowane i rozbudowane w 2018 roku w ramach realizacji projektu pn.: „Rozbudowa przedszkola gminnego w Lipce”. W powiązaniu z powyższym projektem realizowane jest również z dofinansowania, działanie 9.3.1. „Inwestowanie w rozwój infrastruktury przedszkolnej”. Powyższe działania umożliwiły stworzenie lepszych warunków do pracy, oraz zwiększenie ilości dzieci uczęszczających do przedszkola.

W 2020 roku po raz pierwszy w Gminie Lipka zaczął funkcjonować Żłobek Gminny w części budynku Szkoły Podstawowej w Lipce przy ul. Gajowej. Inwestycję zrealizowano w ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2019. Podzielono ją na dwa etapy. W pierwszym wykonano roboty budowlane wewnątrz budynku oraz na zewnątrz (budowa placu zabaw). Drugi etap prac polegał na wyposażeniu pomieszczeń w niezbędne meble, pomoce dydaktyczne oraz zabawki. Do Żłobka uczęszcza dwadzieścioro dzieci w wieku do lat trzech.

Wykres 3. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w poszczególnych latach w gminie Lipka



Źródło: opracowanie własne

Liczba dzieci w przedszkolach w gminie Lipka gwałtownie wzrosła w 2016 roku w stosunku do 2015 o 25 dzieci. W następnych dwóch latach nastąpił spadek liczby dzieci - w roku 2017 w stosunku do roku poprzedniego o 14 dzieci, a w 2018 roku w porównaniu z rokiem poprzednim o 13 dzieci. W 2019 roku w stosunku do roku 2018 liczba wzrosła o 25 dzieci przedszkolnych.



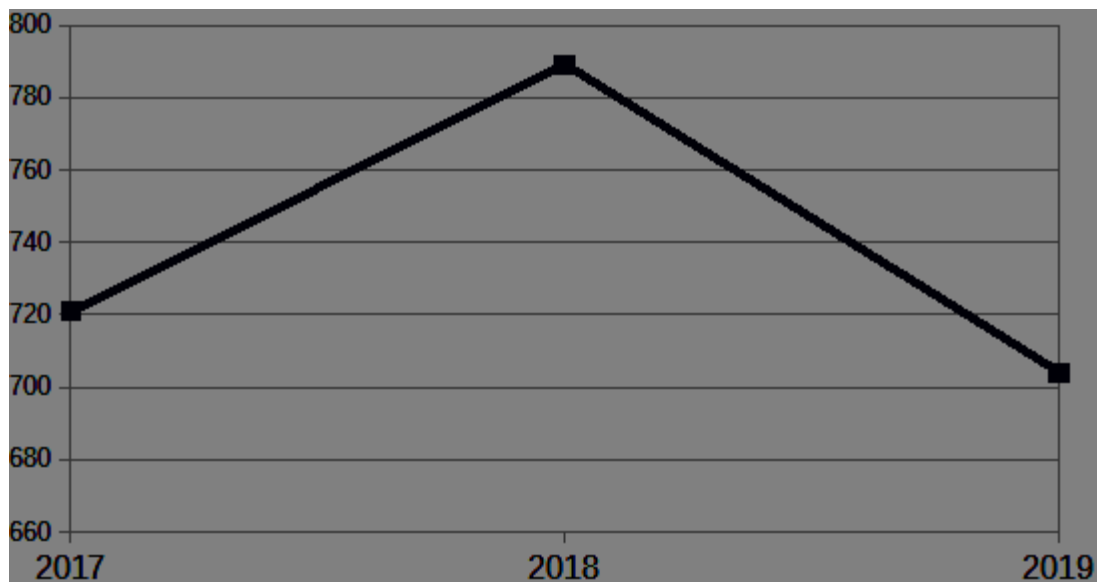
2.13. Kultura i sport

Głównym koordynatorem działań kulturalnych i artystycznych jest Gminny Ośrodek Kultury w Lipce z Wiejskim Domem Kultury w Wielkim Buczku.

W strukturach GOK znajduje się również biblioteka w Lipce oraz jej filia w Łąkiem, której działalność służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczności lokalnej oraz przyczynia się w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

W Bibliotece organizowane są imprezy popularyzujące książkę i czytelnictwo poprzez lekcje biblioteczne, konkursy czytelnicze i plastyczne, spotkania autorskie, wystawy. Księgozbiór co rocznie uzupełniany wynosi 27 644 książek. W 2019 roku zakupiono 788 pozycji. Biblioteka wyposażona jest w 7 komputerów, w tym 3 wydzielone dla czytelników z dostępem do internetu.

Wykres 4. Liczba osób korzystających z bibliotek gminnych w latach 2017-2019



Źródło: opracowanie własne

W latach 2017-2019 można zaobserwować spadek liczby czytelników bibliotek gminnych. W dłuższej perspektywie czasowej można zauważyć, że mieszkańcy przestają czytać książki i korzystać z biblioteki. Tendencja spadkowa wskazuje na to, że sytuacja w tej sferze będzie się pogarszała.

Głównym zadaniem Gminnego Ośrodka Kultury jest rozwijanie oraz zaspokajanie potrzeb kulturalno – rozrywkowych wśród mieszkańców gminy. W GOK w Lipce działa szereg zespołów artystycznych: Grupa Teatralna „A dlaczego nie”, 3 dziecięce grupy taneczne, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Zespół Śpiewaczy „Lipcanki”, Szkółka gry na gitarze, Ludowy Zespół Śpiewaczy „Krajniacy” WDK Wielki Buczek, Chór „Złote Buki” oraz kluby i koła zainteresowań, takie jak: Pracownia manualna dla dzieci, Koło szachowe, Klub seniora, Koło historyczne przy Bibliotece Publicznej, Klub – kawiarnia.



Tabela 12. Porównanie liczby ludności udzielających się kulturowo i artystycznie w gminie

	2017	2018	2019
Członkowie klubów i kół	221	189	246
Członkowie grup artystycznych	198	144	130

Źródło: opracowanie własne

Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił znaczny wzrost udziału członków w kołach tematycznych i klubach, natomiast nastąpił spadek uczestników w grupach artystycznych. Zwiększyła się liczba klubów w gminie, a także wszelkiego rodzaju kół.

Życie artystyczne i kulturalne gminy utrzymuje się na dość równym poziomie. Wartości wskaźników różnią się w poszczególnych latach, jednak nie są to duże różnice. Mieszkańcy chętnie uczestniczą w imprezach gminnych.

Tabela 13. Zestawienie imprez i uczestników imprez organizowanych przez jednostkę gminy

	2017	2018	2019
Liczba imprez organizowanych przez jednostkę gminy	112	100	106
Liczba uczestników imprez organizowanych przez jednostkę gminy	15 890	12 410	10 460
Średnia liczba uczestników przypadająca na jedną imprezę organizowaną przez jednostkę gminy	142	124	99

Źródło: opracowanie własne

Największą popularnością uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych przez mieszkańców cieszył się rok 2017. W tym roku wzrosła zarówno liczba organizowanych wydarzeń jak i uczestników tych spotkań.

Organizowane imprezy kulturalne przez Gminny Ośrodek Kultury powodują, że mieszkańcy Gminy chętnie się w nie angażują i w nich uczestniczą. Do nich możemy zaliczyć min: Święto Wsi Krajeńskiej, Dożynki gminne, Dni seniora, Spotkania Wigilijne, finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Dzień Babci i Dziadka.



Do prowadzenia działalności kulturalnej wykorzystywany jest również Ośrodek rekreacji i sportu w Lipce przy ul Sępoleńskiej, na którym odbywają się imprezy kulturalne szczególnie latem. W 2019 roku odbył się Powiatowy Dzień Seniora, Biesiada Krajeńska z Festiwałem Smaku oraz Festiwal Kultury Krajeńskiej.

Przy szkołach funkcjonują sale gimnastyczne, boiska sportowe do gry w piłkę nożną, piłkę ręczną oraz bieżnia i skocznia. Na terenie Szkół w Lipce w 2011 roku oddano do użytkowania nowe boisko ORLIK 2011, na którym oprócz uczniów może trenować młodzież działająca w Klubach sportowych: UKS „Nike”, na którym prowadzone są zajęcia z piłki ręcznej, UKS „Sokół” skupiający 61 osób trenujących piłkę nożną. W Lipce działa także Gminne Towarzystwo Sportowe które weszło w skład ligi powiatowej.

Corocznie Gmina Lipka organizuje wspólnie z Nadleśnictwem Lipka, Gminnym Ośrodkiem Kultury oraz Szkołą Podstawową w Lipce bieg „Leśne Dukty” na 5 kilometrów, w którym czynny udział biorą dorośli oraz dzieci szkolne.

Decyzją władz lokalnych pod koniec 2020 roku rozpocznie się budowa hali sportowej pełnowymiarowej przy Szkole Podstawowej w Lipce. Budynek będzie piętrowy, niepodpiwniczony. Na parterze będzie znajdowała się pełnowymiarowa hala sportowa z widownią na 266 miejsc + 12 miejsc dla osób niepełnosprawnych, szatnie z węzłami sanitarnymi, magazyny, szatnie trenerów, pomieszczenia techniczne, dźzurka dozorczy obiekt. Hala sportowa będzie połączona ze szkołą łącznikiem. Zaprojektowano pełnowymiarowe boiska do piłki ręcznej, koszykówki, tenisa oraz siatkówki. Arena sportowa hali, o wymiarach parkietu 25,40 m x 45,20 m i wysokości dźwigarów do 8,35 m., będzie dzielona kurtynami na trzy części, z których każda będzie posiadać osobne boisko do siatkówki

Hala sportowa przeznaczona będzie na potrzeby dzieci i młodzieży szkolnej, organizowania imprez sportowych, widowisk sportowych oraz na potrzeby aktywności sportowej społeczności lokalnej.

2.14. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

W miejscowości Lipka znajduje się Ośrodek Zdrowia, w którym prowadzone są: dwie praktyki lekarskie w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, praktyka stomatologiczna oraz gabinet położnej. Specjalistyczną pomoc medyczną zapewnia mieszkańcom Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie.

Zaopatrzenia w środki farmaceutyczne mieszkańcy dokonują w aptekach i punktach aptecznych zlokalizowanych w Lipce, Złotowie, Debrznie i Zakrzewie.

Mieszkańcy Gminy Lipka objęci są również opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej który wspiera osoby i rodziny w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych. Pomocą ośrodka objęte jest około 10% mieszkańców gminy. Gminny Ośrodek Pomocy



Społecznej w Lipce jest miejscem pierwszego kontaktu osób, które poszukują pomocy w związku z pojawiającymi się problemami w życiu.

Tabela 14. Liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Lipka

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	758	607	503	625
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	265	236	213	261

Źródło: Urząd Gminy Lipka za rok 2016, 2017, 2018, 2019

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających z pomocy społecznej łącznie spadła z 758 osób w 2016r. do 625 osób w 2019r. Według danych posiadanych przez Urząd Gminy Lipka ze wsparcia GOPS w 2019r. skorzystało 625 osób oraz 261 gospodarstw domowych.

W podziale na rodzaj przyznanej pomocy liczba osób korzystających z pomocy przedstawia się następująco:

Tabela 15. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipce z podziałem na przyczyny przyznania pomocy

Lp.	Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	10	11
2.	Bezdomność	1	1
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	25
4.	Wielodzietność	3	14
5.	Bezrobocie	43	120
6.	Niepełnosprawność	50	101
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	87	181
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	19	46
	w tym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	6	18
	w tym bezradność w sprawach	1	4

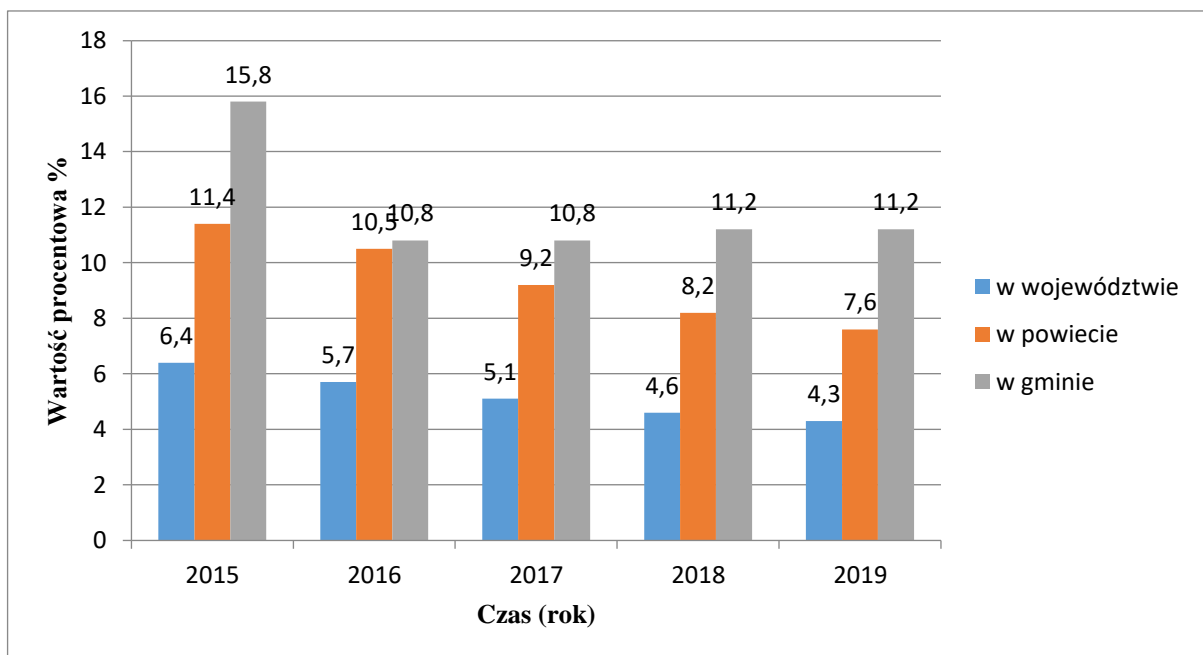


	opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna		
9.	Alkoholizm	1	3
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2
11.	Przemoc w rodzinie	0	0
12.	Zdarzenie losowe	1	4

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach (MPiPS-03) za 2019r.

Najbardziej dominującymi problemami, z którymi zmagają się rodziny były: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo.

Wykres 5. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem



Źródło: GUS, opracowanie własne

W 2019 roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły ok. 10.169.000 zł. Choć liczba osób korzystających ze wsparcia GOPS w gminie w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, to w dłuższej perspektywie czasowej znacznie maleje. Jednak udział tych osób w ogólnej liczbie mieszkańców nadal jest bardzo wysoki, zwłaszcza w porównaniu z powiatem i województwem, gdzie widać wyraźną tendencję spadkową. Przyczyn tego zjawiska można obserwować w migracji ludności poza granice gminy oraz granice kraju, a także spadkiem stopy bezrobocia w gminie.



2.15. Bezpieczeństwo społeczne

Jednym z podstawowych filarów zapewnienia bezpieczeństwa na terenie Gminy Lipka jest Komenda Powiatowa Policji w Złotowie w strukturach którego funkcjonuje Posterunek Policji w Lipce. Zadaniem Policji jest utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W 2019 roku w gminie Lipka stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 77 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 13,93 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Tabela 16. Zestawienie przestępstw dokonanych w gminie Lipka i w powiecie złotowskim

	Gmina Lipka			Powiat Złotowski		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Przestępstwa ogółem	63	73	77	787	912	968
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	36	47	45	445	594	567
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	10	8	11	124	94	142
Przestępstwa drogowe	11	12	16	137	153	196
Przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu	2	1	1	20	13	15
Przestępstwa przeciwko mieniu	21	24	26	267	306	331

Źródło: Komenda Powiatowa Policji, GUS, opracowanie własne

W latach 2016 – 2019 w gminie Lipka dokonano 235 przestępstw ogółem. Najwięcej z przestępstw miało charakter kryminalny i przeciwko mieniu, jak również przestępstw drogowych, natomiast najmniej przeciwko życiu lub zdrowiu. Należy nadmienić, że z roku na rok rośnie ilość przestępstw gospodarczych jak również przestępstw związanych z uchylaniem się od obowiązku alimentacyjnego.

W gminie Lipka podczas konsultacji społecznych Komendy Powiatowej Policji w Złotowie wyznaczono tereny, które mieszkańcy wskazali jako potencjalnie niebezpieczne ze względu na dużą ilość incydentów tam występujących: teren byłego lotniska w miejscowości Lipka pod kątem dewastacji mienia, teren basenu w Lipce, ul. Sępoleńska – grupowanie się młodzieży oraz Drogę Powiatową nr 1035P Lipka - Czyżkowo pod kątem dużej ilości wypadków drogowych.



Bezpieczeństwo mieszkańców Powiatu złotowskiego jak i Gminy Lipka zapewnia również Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Złotowie, która dysponując niezbędnym specjalistycznym sprzętem jest głównym gwarantem bezpieczeństwa. Wsparcie w lokalnych działaniach sprawują również jednostki ochotniczych straży pożarnych w następujących miejscowościach: Batorowo, Buczek Wielki, Lipka, Łąkie, Osowo.

Powyższe jednostki w dyspozycji operacyjnej do podejmowania działań ratowniczych mają na wyposażeniu łącznie siedem pojazdów pożarniczych, w tym dwa lekkie samochody gaśnicze GLM wraz z przyczepkami, na wyposażeniu których znajdują się wysokociśnieniowe agregaty gaśnicze ze zbiornikami wody o pojemności 400 litrów., jeden lekki pojazd typ GLM z agregatem gaśniczym i zbiornikiem wodnym o pojemności 200 litrów, jeden GLM wyposażony w motopompę pożarniczą, a także jeden średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBART 2,5/20, jeden ciężki GCBA 5/32 oraz samochód do działań pomocniczych typu SL Bus przystosowany do przewozu dziewięcioosobowej obsady ratowników.

Jednostka OSP Lipka od roku 1997 działa w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i realizuje podstawowe działania z zakresu gaszenia pożarów, w tym pożarów wewnętrznych, ratownictwa technicznego, ratownictwa wodnego, wysokościowego, medycznego i chemiczno-ekologicznego.

2.16. Uczestnictwo w życiu publicznym

Partycypacja obywateli w wyborach jest jednym z przejawów społeczeństwa obywatelskiego. Frekwencja wyborcza w gminie Lipka nie odbiega zanadto od frekwencji w powiecie złotowskim. Uczestnictwo w wyborach do europarlamentu i samorządowych przeprowadzane w 2019 r. było niższe niż w powiecie odpowiednio o 4,1% i 1%, natomiast uczestnictwo w wyborach prezydenckich i parlamentarnych o 5,08% i 5,19%.

Tabela 17. Frekwencja wyborcza w gminie i w powiecie

Wyszczególnienie	Gmina Lipka	Powiat złotowski
Frekwencja wyborcza w wyborach do europarlamentu (2019)	32,72%	36,82%
Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych (2019)	48,53%	53,72%
Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich (2020)	55,27%	60,35%
Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych (2018)	43,70%	44,70%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza



2.17. Finanse Gminy

Główną część finansów publicznych w gminie stanowi budżet gminy. Wielkość środków budżetowych, jakimi dysponuje gmina należy do podstawowych czynników wyznaczających możliwości rozbudowy infrastruktury technicznej i zaspokojenia wielu potrzeb społecznych mieszkańców.

W 2019 r. gmina Lipka uzyskała 28.352.595,60 zł dochodu i poniosła wydatki w wysokości 26.510.978,81 zł. Głównym źródłem dochodów budżetowych były subwencje (33,59 %) i dotacje z budżetu państwa (33,81 %). Dochody własne gminy stanowiły 22,69 % dochodów ogółem. W grupie dochodów własnych gminy głównymi źródłami dochodów są podatek rolny i podatek od nieruchomości.

Tabela 18. Dochody Gminy Lipka w 2019 roku

Wyszczególnienie	Wartość w zł	Wartość w %
Ogółem	28 352 595,60	100,00
Dochody własne	6 432 437,96	22,69
Podatek od nieruchomości	1 660 364,81	5,86
Podatek rolny	839 292,28	2,96
Pozostałe podatki	453 096,60	1,60
Udziały w podatkach	2 695 780,52	9,51
Opłaty	348 255,59	1,23
Pozostałe dochody własne	435 648,16	1,54
Subwencje ogólne	9 522 500,00	33,59
Dotacje z budżetu państwa oraz innych źródeł	9 587 372,97	33,81
Dochody majątkowe	2 810 284,67	9,91

Źródło: Dane UG Lipka

Wydatki gminy w przeważającej części wydatkowane były w 2019 r. na wydatki bieżące (91,52%), na wydatki majątkowe (inwestycyjne) przeznaczono 2.248.423,23 zł czyli 8,48 % wydatków.



Rozdysponowanie środków budżetu gminy przedstawia poniższa tabela:

Tabela 19. Wydatki Gminy Lipka 2019 roku

Wyszczególnienie	Wartość w zł	Wartość w %
Ogółem	26 510 978,81	100,00
Udzielone dotacje	1 297 504,89	4,89
Wydatki bieżące	24 262 555,58	91,52
Wydatki majątkowe (inwestycyjne)	2 248 423,23	8,48

Źródło: Dane UG Lipka

Podstawowym ograniczeniem w rozwoju gminy jest niski poziom środków finansowych, jakie gmina może przeznaczyć na inwestycje.





III. Analiza problemów i zasobów gminy

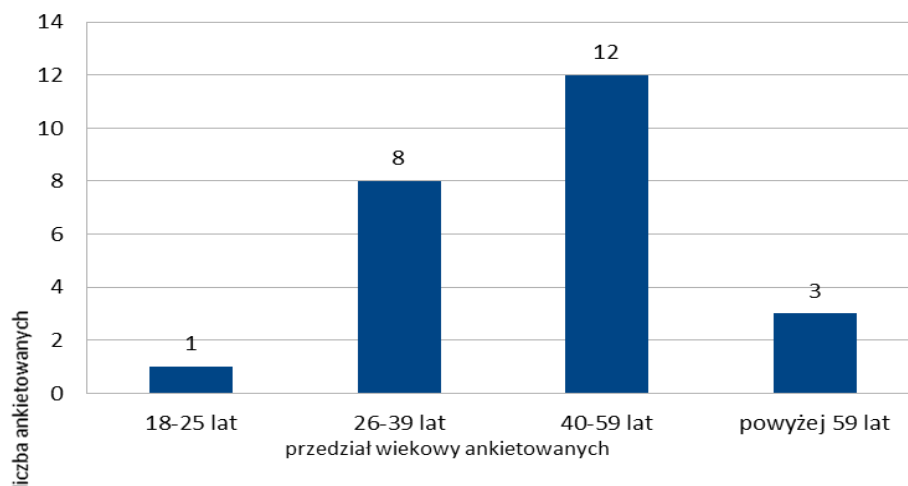
3.1. Problemy i oczekiwania mieszkańców (wnioski z badania ankietowego)

Udział lokalnej społeczności w diagnozowaniu występujących problemów i wskazywaniu kierunków działań gminy jest ważnym elementem opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021-2030. W celu poznania opinii mieszkańców na temat obecnej sytuacji w gminie przeprowadzono badanie ankietowe. Ze względu na zaistniały stan Pandemii zrezygnowano z możliwości udziału w spotkaniu otwartym połączonym z debatą.

W ramach prac nad dokumentem strategicznym mieszkańcy gminy Lipka mieli możliwość udziału w anonimowej ankiecie online oraz składania swoich uwag, opinii i pomysłów. Badania zostały przeprowadzone w dniach od 16 października do 31 października 2020 roku, ankietowani udzielili odpowiedzi na 10 pytań dotyczących obecnej kondycji gminy, jak i pomysłów oraz rekomendacji dotyczących przyszłych planów i działań. Ankieta była dostępna na stronie www.gminalipka.pl w formie elektronicznej do samodzielnego wydruku oraz w formie papierowej w Urzędzie Gminy Lipka. Interesariusze mieli możliwość dostarczenia wypełnionych ankiet drogą elektroniczną lub do Urzędu Gminy Lipka. W pełni interaktywne wypełnienie i jej wysłanie możliwe było dzięki opublikowanemu linkowi.

Odpowiedzi na zadane w ankiecie pytania udzieliło 24 respondentów, w tym 58% kobiet (14 ankietowanych) oraz 42% mężczyzn (10 ankietowanych). Spośród wszystkich ankietowanych 50 % to osoby w przedziale wiekowym 40-59 lat, 33 % to osoby w przedziale wiekowym 26-39 lat, natomiast 13 % stanowią osoby powyżej 59 lat oraz jedna osoba w przedziale wiekowym 18-25 lat. Biorąc pod uwagę związek respondentów z Gminą Lipka większość osób, które wzięły udział w badaniu zamieszkuje sołectwo Lipka - 54%, pozostali ankietowani, to osoby z terenów pozostałych sołectw - 42%, natomiast wyłącznie jedna osoba biorąca udział w badaniu nie zamieszkuje obszaru gminy. Szczegółowe wyniki badania ankietowego przedstawiono w poniższym opracowaniu.

Wykres 6. Struktura wiekowa ankietowanych biorących udział w badaniu

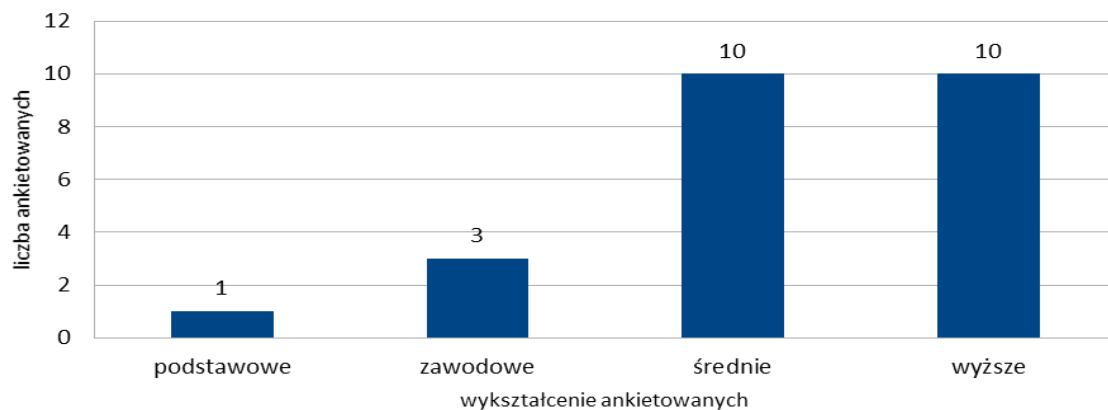




Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ankietowani zostali poproszeni także o wskazanie wykształcenia które posiadają. Zdecydowana większość respondentów ukończyła szkołę wyższą- 42% bądź szkołę średnią- 42%. Jedynie 12 % ankietowanych biorących udział w badaniu posiada wykształcenie zawodowe, natomiast 4% respondentów zaznaczyło, że posiada wykształcenie podstawowe.

Wykres 7. Podział ankietowanych biorących udział w badaniu ze względu na wykształcenie



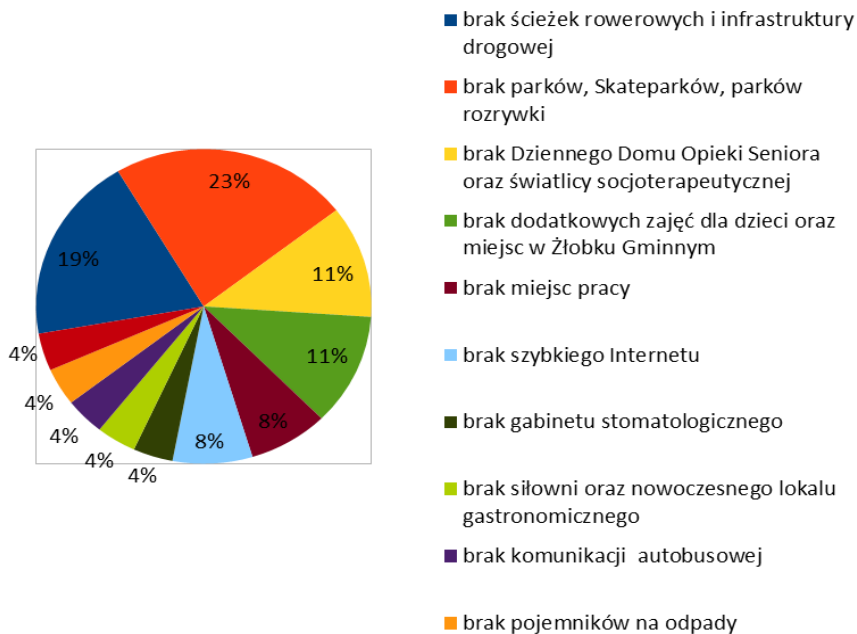
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pierwsze pytanie, na które odpowiedzi udzielili ankietowani dotyczyło dokończenia zdania „ Uważam, że moja Gmina jest...”. Zdecydowana większość respondentów doceniła walory krajobrazowe miejsca gdzie mieszka oraz okrzyła gminę jako: zadbaną, dobrze zarządzaną i rozwijającą się, czystą, a także bezpieczną. Ankietowani uważają gminę za atrakcyjne miejsce, które rozwija swój potencjał.

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym mieli możliwość określenia, czego według nich brakuje na terenie gminy Lipka. Ankietowani w swoich odpowiedziach wymienili konieczność wykonania inwestycji związanych z brakiem ścieżek rowerowych i infrastruktury drogowej (modernizacja dróg gminnych) oraz zagospodarowaniem terenu w celu stworzenia parków, w tym także Skateparków i parków rozrywki. Ankietowani odpowiedzieli, że chcieliby, aby na terenie Gminy powstał Dzienny Dom Opieki Seniora oraz świetlica socjoterapeutyczna. Respondenci zwrócili uwagę na brak dodatkowych zajęć dla dzieci w wieku od 1 roku życia do 5 lat, zajęć dla dzieci w wieku szkolnym w okresie wakacyjnym oraz dodatkowych miejsc w Żłobku Gminnym. Respondenci uważają, że na terenie Gminy Lipka brakuje większych zakładów pracy oraz dodatkowych miejsc zatrudnienia, a także internetu światłowodowego 4G i 5 G (czwarta i piąta generacja sieci komórkowej). Ankietowani uważają, że na terenie gminy Lipka brakuje gabinetu stomatologicznego, siłowni oraz nowoczesnego lokalu gastronomicznego, komunikacji autobusowej oraz odpowiedniej ilości pojemników na odpady. Zdaniem jednego ankietowanego w gminie Lipka nie brakuje niczego.



Wykres 8. Czego brakuje na terenie Gminy Lipka według ankietowanych

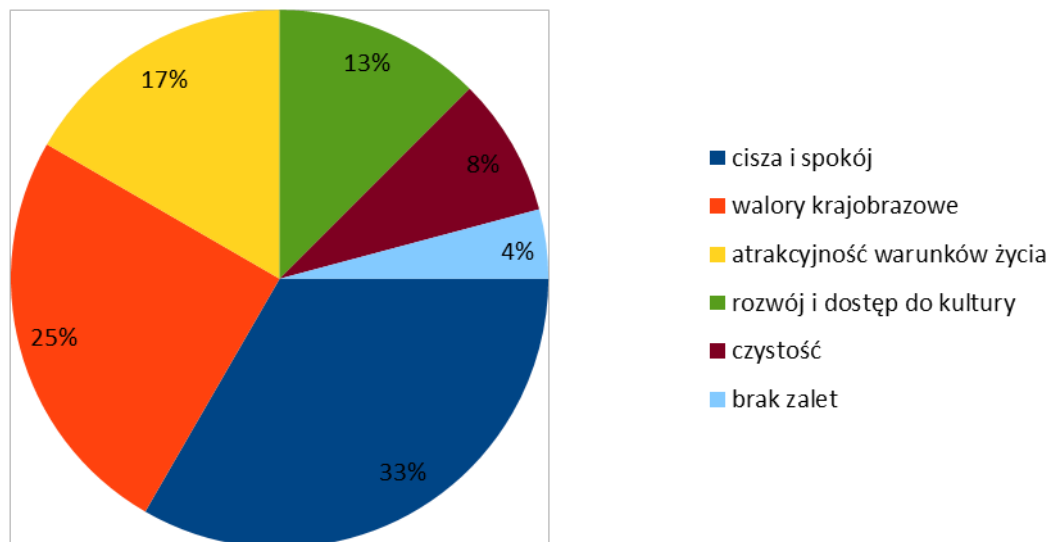


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ankietowani poprzez udzielenie odpowiedzi na kolejne pytanie wyrazili swoją opinię na temat zalet mieszkania na terenie gminy Lipka. W tej kwestii zdecydowana część ankietowanych, ponieważ aż 33% zadeklarowała, że cisza i ogólnie panujący spokój to największe walory naszej gminy. Zdaniem 25 % respondentów, największym walorem terenu jest otaczająca przyroda i krajobraz. 17% ankietowanych uważa, że niewątpliwą zaletą mieszkania na terenie gminy jest atrakcyjność warunków życia. Ankietowani stwierdzili, że mają dostęp do komunikacji kolejowej (PKP), szkół, przedszkoli, żłobka, przychodni lekarskiej, apteki, kościołów, ośrodków kulturalnych, instytucji państwowych oraz branży detaliczno-hurtowej. Spośród wszystkich ankietowanych 13% uważa za zaletę mieszkania na terenie gminy rozwój i dostęp do kultury, natomiast 8% ceni sobie czystość. Jeden ankietowany stwierdził, że nie jest w stanie wymienić zalet które wyróżniałyby gminę Lipka na tle innych ościennych gmin.



Wykres 9. Zalety mieszkania na terenie Gminy Lipka według ankietowanych



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ankietowani biorący udział w badaniu mieli możliwość wyrażenia swojej opinii dotyczącej pozytywnych i negatywnych zmian które dokonały się na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat. Wśród korzystnych aspektów najwięcej respondentów wskazało dużą liczbę inwestycji wykonywanych na terenie gminy Lipka, mieszkańcy wskazali tutaj m.in.: zagospodarowanie terenu na kompleksie rekreacyjno-wypoczynkowym przy ul. Sępoleńskiej 6 , remont budynków placówek oświatowych, powstanie Żłobka Gminnego, budowa ronda przy Banku Spółdzielczym w Lipce, budowa placów zabaw. W swoich odpowiedziach aż 33% respondentów podało odpowiedź, że ich zdaniem poprawie uległa infrastruktura drogowa (liczne remonty nawierzchni dróg oraz budowa chodników) a także zagospodarowanie terenu przed Kościołem Parafialnym w Lipce oraz skwerku przy ulicy IV Dywizji Piechoty. Respondenci uważają, że gmina na przestrzeni ostatnich lat „wypiękniała” dzięki inwestycjom w nasadzenia drzew i krzewów, wykorzystywanie potencjału przyrodniczego, a także dbałość o wygląd i czystość na terenie gminy. Na zadane w badaniu pytanie o negatywne zmiany zaistniałe na terenie gminy Lipka na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat ankietowani wskazali brak pomysłu na wykorzystanie potencjału terenu po byłym lotnisku w Debrznie Wsi oraz odpływ ludności, ucieczka młodzieży za pracą, brak silnych przedsiębiorstw. Zdaniem respondentów na terenie gminy występuje słaba infrastruktura drogowa (brak modernizacji dróg, mała ilość lamp ulicznych), a także m.in.: słaba świadomość i integracji lokalnej, brak wizji rozwoju gminy oraz zdecydowania co do



kierunku tego rozwoju; brak reagowania w zarządzaniu na zmieniające się czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, relatywnie wysokie koszty życia w stosunku do średniej zarobków w gminie, w porównaniu do innych ośrodków. Ankietowani do negatywnych zmian zaliczyli także koncentracja inwestycji wyłącznie w miejscowości Lipka, zaniedbanie parku w Małym Buczku, niski poziom dostępności do kultury i rozrywki oraz wykonanie zbyt dużej ilości placów zabaw, które według ankietowanego nie są w pełni wykorzystywane.

Analizując powyższe odpowiedzi ankietowanych należy zaznaczyć, że dotyczą one głównie inwestycji, które zdaniem respondentów powinny zostać wykonane bądź opinii o zarządzaniu gminą, natomiast w niewielkim stopniu odnoszą się do negatywnych zmian, które dokonały się na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat.

Respondenci w badaniu ankietowym mieli możliwość wskazania co według nich jest największym zagrożeniem dla rozwoju Gminy Lipka. Analiza przedstawionych odpowiedzi pokazuje, że aż 25% badanych za największe zagrożenie uważa odpływ ludności (także w poszukiwaniu pracy), starzejące się społeczeństwo oraz brak miejsc pracy. Jest to problem, z którym boryka się nie tylko Gmina Lipka, ale cała Polska. Kolejnym zagrożeniem na jakie zwrócili uwagę ankietowani jest brak wystarczających środków pieniężnych oraz malejące wpływy do budżetu gminnego z tytułu podatków lokalnych a także recesja gospodarcza- tego zdania jest 20 % respondentów. Spośród odpowiedzi należy wymienić także takie stanowiska mieszkańców jak: nietrafione inwestycje, brak realnych zmian dla osób bezdzietnych, budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Lipce oraz wysokie koszty utrzymania Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Łąkiem przy niewielkiej liczbie uczniów, możliwość powstania biokompostowni na terenie byłego lotniska w Debrznie Wsi- stanowi to 38% wszystkich udzielonych odpowiedzi. Prawie 17% respondentów nie jest w stanie wymienić żadnych zagrożeń, bądź uważa, że nie ma takich czynników mogących mieć wpływ na rozwój Gminy Lipka.

Mieszkańcy zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie „ Czy zamierza Pani/Pan w najbliższym czasie wyprowadzić się z gminy Lipka/ jeśli tak to dlaczego?”. Spośród ankietowanych 91,7% odpowiedzi jest przeczących co oznacza, że jedynie 8,3% ankietowanych ma zamiar w przyszłości wyprowadzić się z terenu gminy Lipka, a powodem ich decyzji jest brak miejsc pracy dla specjalistów i inżynierów oraz osób z wyższym wykształcaniem a także brak możliwości rozwoju.

Ankietowani w pytaniu „ Czy Pań/Pana zdaniem gmina Lipka ma potencjał, który powinna szczególnie rozwijać, jeśli tak to jaki?”. Zdaniem 50% respondentów zasoby krajobrazowe, turystyczne i środowisko naturalne terenu to największe zasoby Gminy Lipka. Spośród obszarów mających największy potencjał przyrodniczy mieszkańcy wskazali jeziora w Łąkiem a także okolice miejscowości Wielki Buczek. Respondenci uważają że Gmina Lipka posiada bardzo atrakcyjny w aspekcie geograficznym (przestrzennym) potencjał turystyczny, który należy rozwijać. Ankietowani w 8% uważają infrastrukturę terenu po byłym lotnisku w miejscowości w Debrznie Wsi za obszar, który należy do miejsc z potencjałem na obszarze,



którego możliwe jest stworzenia czegoś ciekawego. Pozostali ankietowani wskazali takie aspekty potencjału gminy Lipka jak: koncepcje wspierania i rozwijania przedsiębiorczości oraz co z tym związane tworzenie nowych miejsc pracy, integracja społeczeństwa, budowa oczyszczalni ścieków oraz inwestycje w energię odnawialną- stanowi to 34 % udzielonych odpowiedzi. 8% ankietowanych nie ma zdania w powyższej kwestii.

Ankietowani biorący udział w badaniu w kolejnym pytaniu poproszeni zostali o wskazanie miejsca bądź obiektu który ich zdaniem są największą atrakcją Gminy Lipka. Zdecydowana część ankietowanych wskazała miejsca ciekawe przyrodniczo, są to :

- Szwajcaria Kiełpińska, czyli porośnięte lasem pagórki z najwyższym wzniesieniem Górą Zamkową,
- okoliczne lasy oraz Dolina Debrzynki,
- jeziora na terenie gminy,
- zabytkowe kościoły w Batorowie i Wielkim Buczku,
- ścieżki rowerowe (głównie szlaki rowerowe),
- park pałacowy oraz grodzisko w Małym Buczku,
- kompleks rekreacyjno-wypoczynkowy przy ul. Sępoleńskiej w Lipce,
- zagospodarowany plac przed Urzędem Gminy w Lipce oraz Kościołem Parafialnym oraz plac relaksowy przy ul. Strażackiej,
- aleja lipowa w Potulicach,
- zalew parafialny w Wielkim Buczku,
- Gminny Ośrodek Kultury w Lipce oraz Wiejski Dom Kultury w Wielkim Buczku,
- liczne place zabaw.

Ankietowani w znacznej części uznali za najbardziej atrakcyjne miejsca gminy Lipka tereny krajobrazowe i związane z nimi obiekty. Świadczy to o dużym stopniu świadomości mieszkańców w stosunku do walorów przyrodniczych zamieszkiwanych przez nich terenów.

Respondenci biorący udział w ankiecie mogli wypowiedzieć się na temat najmniej atrakcyjnych, bądź zaniedbanych ich zdaniem miejsc/obiektów na terenie gminy Lipka. Blisko 42% badanych wskazało budynek PKP na ulicy Kolejowej wraz z parkiem kolejowym za takie właśnie miejsce. Kolejno respondenci wskazali za najmniej atrakcyjny- teren po byłej Wytwórni Win w Lipce oraz PGR przy Osiedlu Winiarnia a także obiekt byłego młyna w Lipce- 20 % badanych. Zdaniem pozostałej części ankietowanych do takich miejsc można zaliczyć pałac parkowy w Małym Buczku a także stare pałace, zabytkowe budynki i małe parki, trasy rowerowe oraz drogi gruntowe- 20 % badanych. Aż 20% ankietowanych nie ma dania w tej kwestii bądź uważa że nie ma takich miejsc na terenie gminy Lipka.

Ostatnie pytanie ankietowe brzmiało „Czy zachęciłby Pan/Pani do zamieszkania w Gminie Lipka /jeśli tak to dlaczego? Zdaniem 83% ankietowanych teren gminy Lipka jest atrakcyjny do zamieszkania i poleciliby je jako miejsce do osiedlenia. Głównym czynnikiem determinującym takie zdanie w zdecydowanej części przytoczonych argumentów jest piękno przyrody, spokój, mili ludzie, dobrze zarządzana i rozwijająca się gmina, dużo terenów



rekreacyjnych. Zdaniem 13% ankietowanych Gmina Lipka nie jest miejscem godnym polecenia do osiedlenia się, natomiast 4% ankietowanych nie ma w tej kwestii zdania.

Zdecydowana większość uwag i wniosków do projektu Strategii została uwzględniona, przez odpowiednie zapisy/uzupełnienia w projekcie Strategii.

3.2. Analiza SWOT Gminy Lipka

SWOT - Analiza zasobów gminy i otoczenia zewnętrznego jest metodą diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Technika ta oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz określenia priorytetów rozwoju.

W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się mocne i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w bliższym i dalszym otoczeniu gminy.

Mocne strony - to obszary, gdzie obecne działania i stosowane metody oceniamy jako skuteczne wobec aktualnych i przyszłych potrzeb. To zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Słabe strony - to obszary występowania słabości w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb oraz przeszkód w wykorzystywaniu szans. To zjawisko ograniczające możliwości rozwoju, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Szanse - to obszary, które mogą wspierać nasze przewidywane działania i mają korzystny wpływ na rozwój gminy. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Zagrożenia - to obszary, które będą miały niekorzystny wpływ na rozwój gminy i na przewidywane działania. To zjawisko negatywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

W opracowanej Strategii dokonano analizy SWOT tych samych obszarów problemowych co w Strategii na lata 2012- 2020

Analiza SWOT dla obszarów problemowych:

- ✓ Przedsiębiorczość/gospodarka
- ✓ Oświata, kultura, turystyka, sport, rekreacja
- ✓ Infrastruktura przestrzenna, ochrona środowiska i rolnictwo
- ✓ Integracja społeczna, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, społeczeństwo obywatelskie



Mocne strony:	Słabe strony:
<p>(obszar: przedsiębiorczość/gospodarka)</p> <ul style="list-style-type: none">- duża powierzchnia obszarów potencjalnie inwestycyjnych (brak ochrony prawnej),- tania siła robocza,- walory przyrodnicze,- korzystne warunki do produkcji rolnej,- dobre warunki do inwestycji w energię odnawialną,- zwolnienia i ulgi dla nowych przedsiębiorców,- niskie koszty gruntów i budynków na cele prowadzenia działalności gospodarczych, <p>(obszar: oświata, kultura, turystyka, sport, rekreacja)</p> <ul style="list-style-type: none">- walory turystyczne i przyrodnicze,- dobra baza oświatowa z wykwalifikowaną kadrą pedagogiczną, co przekłada się na wysoką jakość kształcenia w szkołach,- świetlice i sale wiejskie stanowiące bazę dla aktywizacji i integracji mieszkańców sołectw,- funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury jako jednostki rozwijającej potrzeby kulturalno – rozrywkowe wśród mieszkańców,- bogata oferta imprez kulturalnych,- lokalizacja z dala od dużych aglomeracji,- lokalny patriotyzm – liderzy lokalni,- duże tereny do zagospodarowania turystycznego,- zabytki,- szlaki rowerowe i konne <p>(obszar: Infrastruktura przestrzenna, ochrona środowiska i rolnictwo)</p> <ul style="list-style-type: none">- walory turystyczne, przyrodnicze,- drogi: wojewódzka i powiatowe,- dobre warunki do inwestycji - energia odnawialna,- oferta gospodarstw agroturystycznych,- niskie podatki, pomoc de minimis,- czyste środowisko – z dala od miast i przemysłu,- duże tereny do zagospodarowania gospodarczego i turystycznego,- specjalizacje produkcji rolnej,- oczyszczalnie ścieków i wodociągi,- dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków	<p>(obszar: przedsiębiorczość/gospodarka)</p> <ul style="list-style-type: none">- słaba infrastruktura komunikacyjna,- brak wykwalifikowanej siły roboczej,- ograniczony dostęp do Internetu,- niewielka liczba dużych zakładów pracy,- brak aglomeracji miejskich w bezpośrednim sąsiedztwie,- duże sklepy sieciowe <p>(obszar: oświata, kultura, turystyka, sport, rekreacja)</p> <ul style="list-style-type: none">- brak informatora turystyczno – kulturalnego (wersja internetowa),- mało gospodarstw agroturystycznych,- brak kąpielisk, hali sportowej,- słabo rozwinięta baza noclegowa,- słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna,- brak ścieżek rowerowych i chodników przy drogach publicznych <p>(obszar: Infrastruktura przestrzenna, ochrona środowiska i rolnictwo)</p> <ul style="list-style-type: none">- brak odpowiedniego zagospodarowania jezior: mała skala zarybień oraz brak strzeżonych kąpielisk i plaż,- słaba nawierzchnia dróg,- ograniczona liczba połączeń kolejowych,- niepełne skanalizowanie gminy,- mała ilość gospodarstw agroturystycznych,- brak siły roboczej w rolnictwie,- brak gospodarstw ekologicznych,- nierentowny zbyt płodów rolnych



<p>(obszar: Integracja społeczna, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, społeczeństwo obywatelskie)</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrze układające się stosunki międzyludzkie, - współpraca między Sołectwami, - prężnie działające organizacje pozarządowe i dobra ich współpraca z organami gminy i parafiami (Caritas, TPD, Tilia), - bogata oferta imprez kulturalnych, - duży potencjał ludzki, - lokalny patriotyzm – liderzy lokalni, - funkcjonowanie ochotniczych straży pożarnych, co gwarantuje wysoki poziom bezpieczeństwa, - istnienie innych nieformalnych grup społecznych (KGW, związek emerytów i rencistów, chóry), - dobrze rozwinięta baza społeczno – kulturowa Warsztaty terapii zajęciowej, Klub Seniora, 	<p>(obszar: Integracja społeczna, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, społeczeństwo obywatelskie)</p> <ul style="list-style-type: none"> - negatywne procesy demograficzne (starzenie się społeczeństwa), - migracje społeczeństwa lokalnego, - brak mieszkań socjalnych, - problem komunikacji pomiędzy, poszczególnymi miejscowościami w gminie transport publiczny, - duża liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej, - słabo rozwinięta baza ochrony zdrowia w zakresie specjalistycznych usług medycznych, - występowanie patologii społecznych,
--	---

Szanse i zagrożenie dla obszarów problemowych

- ✓ przedsiębiorczość/gospodarka
- ✓ oświata, kultura, turystyka, sport, rekreacja
- ✓ infrastruktura przestrzenna, ochrona środowiska i rolnictwo
- ✓ integracja społeczna, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, społeczeństwo obywatelskie

Szanse	Zagrożenia
<p>(obszar: przedsiębiorczość/gospodarka)</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa nowej sieci energetycznej, - budowa sieci gazowej, - rozwój prywatnej przedsiębiorczości, - pozyskiwanie środków na start i rozwój własnej działalności <p>(obszar: oświata, kultura, turystyka, sport, rekreacja)</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumienie międzygminne- Opracowanie, strategii ponadlokalnej – poprawa infrastruktury turystycznej, - pozyskanie środków pozabudżetowych, - wykorzystanie walorów przyrodniczych, zabytkowych i historycznych wsi, 	<p>(obszar: przedsiębiorczość/gospodarka)</p> <ul style="list-style-type: none"> - słaba infrastruktura sieci energetycznej, - brak kapitału i trudność jego gromadzenia, wskutek niskich dochodów mieszkańców, - niewielka liczba dużych zakładów pracy, - migracje młodych wykształconych ludzi – utrata dobrych fachowców i osób aktywnych społecznie, - przejmowanie klientów przez duże markety <p>(obszar: oświata, kultura, turystyka, sport, rekreacja)</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak środków własnych na inwestycje, - spadek liczby mieszkańców (migracje, starzenie się społeczeństwa), - wysokie koszty utrzymania sieci szkół przy malejącej liczbie wychowanków,



<ul style="list-style-type: none">- uchwalenie planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu po byłym lotnisku wojskowym – rozwój infrastruktury turystycznej,- rozwój branży turystycznej (fitness),- budowa hali sportowej,- wykorzystanie walorów przyrodniczych <p>(obszar: Infrastruktura przestrzenna, ochrona środowiska i rolnictwo)</p> <ul style="list-style-type: none">- rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej,- budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej Lipka-Debrzno,- podłączenie sieci gazowej,- powstanie źródeł energii odnawialnej,- rozwój współpracy regionalnej i zagranicznej,- pozyskanie środków finansowych na inwestycje,- współpraca kół łowieckich z rolnikami,- rozwój przetwórstwa rolnego,- wsparcie finansowe dla rolników rozwijających działalność ze środków unijnych,- rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców,- wsparcie w ramach programu „Czyste Powietrze”, „ Mój Prąd” <p>(obszar: Integracja społeczna, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, społeczeństwo obywatelskie)</p> <ul style="list-style-type: none">- rozwój infrastruktury społecznej (świetlice, place zabaw, siłownie),- rozwój partnerstwa regionalnego i z zagranicą (miejscowości partnerskie),- budowa szlaków rowerowych łączących wsie gminy i miejscowości ościennie,- pozyskiwanie środków unijnych (GOPS Lipka, OSP, os. fizyczne i prawne),- działalność stowarzyszeń i klubów (Klub Seniora).	<ul style="list-style-type: none">- migracja wykształconej kadry do większych ośrodków miejskich,- spadek ilości czytelników,- brak innych zainteresowań przez młodzież niż komputery <p>(obszar: Infrastruktura przestrzenna, ochrona środowiska i rolnictwo)</p> <ul style="list-style-type: none">- uzależnienie inwestycji od dostępnych środków zewnętrznych,- ograniczone bezpieczeństwo dla rowerzystów,- zanieczyszczenie środowiska - stare piece (kopciuchy), folie, azbest; samochody – spaliny,- migracje wykształconych i młodych ludzi,- koła łowieckie – szkody zwierzyny,- ograniczone środki finansowe na działania termomodernizacyjne,- starzenie się społeczeństwa - brak następców,- krańcowe położenie w województwie – daleko od miasta wojewódzkiego,- ograniczenie rozwoju gospodarstw rolnych przez nierentowny ich zbyt <p>(obszar: Integracja społeczna, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, społeczeństwo obywatelskie)</p> <ul style="list-style-type: none">- starzenie się społeczeństwa,- brak instytucji (miejsc) opieki nad osobami starszymi,- problemy społeczne powodujące zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin,- utrata więzi rodzinnych związanych z migracją osób w celach zarobkowych.
--	--

Ze względu na słabe strony, jakimi są m.in. słaba infrastruktura komunikacyjna w gminie Lipka należy kontynuować poprawę stanu infrastruktury technicznej, szczególnie dróg lokalnych oraz umożliwić dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Zasoby przyrodnicze, kulturowe i historyczne stwarzają szansę na ich racjonalne wykorzystanie do rozwoju turystyki, szczególnie kwalifikowanej i aktywnej. W tym celu należy



wzbogacić stan infrastruktury turystycznej, w tym w szczególności dostęp do miejsc wypoczynkowych, tras turystycznych, łowisk dla wędkarzy itp.

Należy także wyeksponować zabytki kultury, jak również poprawić promocję obszaru, w tym ze szczególnym zwróceniem uwagi na unikatową przyrodę i ciszę. W realizację rozwoju turystyki winny się zaangażować wszystkie sektory uczestniczące w planowaniu rozwoju lokalnego, a planowane przedsięwzięcia winny być ze sobą wzajemnie powiązane i zsynchronizowane (efekt synergii). Należy dążyć do wzmocnienia znaczenia gospodarczego sektora.

Równocześnie należy inwestować w poprawę warunków dla lokalnych przedsiębiorców.

Szansą dla gminy Lipka są środki zewnętrzne, które są istotnym elementem dalszego rozwoju gminy. Pozyskanie dodatkowego finansowania umożliwi wykonanie większej ilości zadań, w krótszym okresie czasu. Niskie podatki oraz pomoc de minimis z kolei zachęcają potencjalnych przyszłych przedsiębiorców do inwestowania na terenie gminy Lipka. Ważnym dokumentem, który zachęci do inwestowania na terenie gminy jest plan zagospodarowania przestrzennego, który wskaże obszary inwestycyjne. Jego uchwalenie ułatwi wdrażanie strategii.

Aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej w planowaniu i wdrażaniu strategii winno zapewnić uruchomienie wszystkich zasobów, w tym finansowych do realizacji strategii. Bieżący nadzór społeczny nad realizacją założonych celów strategicznych winien zapewnić jej realizację, natomiast zagrożenia, w tym recesja gospodarcza, nie powinny uniemożliwić jej wdrożenia.

3.3. Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej

W poniższym opracowaniu przedstawione zostały wnioski z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021-2030.

Po przeprowadzeniu diagnozy można stwierdzić, iż na terenie gminy Lipka występują stany kryzysowe. Problemy je powodujące zostały wymienione w poniższej tabeli.

Sfera	Występujące problemy
Spółeczna	<ul style="list-style-type: none">- spadek liczby mieszkańców gminy w skutek migracji wykształconych i młodych ludzi,- spadek liczby osób w wieku produkcyjnym – odpływ siły roboczej,- starzenie się społeczeństwa,- brak instytucji (miejsc) opieki nad osobami starszymi,- problemy społeczne powodujące zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin,- utrata więzi rodzinnych związanych z migracją osób w celach



	zarobkowych, -duży odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej w porównaniu do powiatu
Gospodarcza	- mała liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 osób w porównaniu do powiatu, - stagnacja i mniejsze możliwości tworzenia nowych miejsc pracy z powodu braku nowych przedsiębiorstw, - brak kapitału i trudność jego gromadzenia, wskutek niskich dochodów mieszkańców, co przedkłada się na niski poziom przedsiębiorczości, - likwidacja małych sklepów z powodu konkurencji dużych marketów
Środowiskowa	- nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa, - słaba jakość gleb, - zanieczyszczenia powietrza - użytkowanie kotłowni osiedlowych stare piece (kopciuchy), - obecność dużej ilości azbestu, - brak odbiorców dużej ilości zużytych folii, - uzależnienie inwestycji od dostępnych środków zewnętrznych
Przestrzenno funkcjonalna	- zbyt mała powierzchnia gminy objęta planami zagospodarowania przestrzennego, - zły stan części dróg, - brak lub niewielka liczba powiązań komunikacji publicznej z miejscowościami położonymi z daleka od centrum gminy, - trudny dostęp do obiektów infrastruktury społecznej części miejscowości gminnych
Techniczna	- brak sieci gazowej, - niewystarczająca sieć kanalizacyjna, - zły stan techniczny hydroforni wodnych, - brak ogólnej sieci ciepłowniczej powodujące konieczność ogrzewania budynków kotłowniami osiedlowymi i przydomowymi, - brak własnej oczyszczalni ścieków, - brak chodników i ścieżek rowerowych przy obleganej drodze wojewódzkiej i drogach powiatowych, - brak oświetlenia przy drogach

Źródło: opracowanie własne



Biorąc pod uwagę charakter zjawisk kryzysowych występujących na terenie Gminy Lipka można wyznaczyć kierunki działań jakie należy podjąć, aby zapewnić jej rozwój społeczno – gospodarczo - przestrzenny:

1. W sferze społecznej:

- przygotowanie infrastruktury oraz programów społecznych, które będą spełniać potrzeby rosnącej grupy seniorów,
- stworzenie możliwości podjęcia zatrudnienia przez jak największe grono osób,
- opracowanie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu,
- zapewnienie pomocy społecznej,
- opracowanie strategii w celu ograniczenia migracji społeczeństwa lokalnego

2. W sferze gospodarczej:

- pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych,
- wsparcie mieszkańców w tworzeniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.

3. W sferze środowiskowej:

- dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- budowa sieci gazowej,
- organizowanie szkoleń dla rolników na temat zrównoważonego rolnictwa,
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- wsparcie dla mieszkańców w ramach programu „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd”,
- wypracowanie programu „Wypracowanie planu dbałości o jakość powietrza w gminie”.

4. W sferze przestrzenno – funkcjonalnej:

- konieczność prowadzenia aktywnej i konsekwentnej polityki przestrzennej,
- wykształcenie układu komunikacyjnego zapewniającego, w miarę możliwości, co najmniej dwustronny dojazd drogą publiczną do każdej miejscowości w gminie,
- budowa nowych bądź przekształcenie istniejących obiektów na cele społeczne, szczególnie w miejscowościach, w których ich nie ma,
- zapewnienie w obiektach użyteczności publicznej udogodnień dla osób niepełnosprawnych,
- poprawienie jakości dróg oraz bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.

5. W sferze technicznej:

- zwiększenie liczby i standardu zasobów komunalnych Gminy,
- rozbudowa sieci infrastruktury technicznej (gazowej i kanalizacyjnej),
- modernizacja hydrofornii oraz sieci wodociągowej.



IV. Kierunki rozwoju

4.1. Wizja rozwoju gminy Lipka

Gmina Lipka to atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy i wypoczynku wśród pięknej przyrody, gdzie żyje się dostatnio, wszyscy mają poczucie bezpieczeństwa i korzystają z dobrze rozwiniętej infrastruktury.

Wizja Gminy od wielu lat wskazuje nadrzędny kierunek jego długofalowego rozwoju. Stanowi ona zatem czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych dla rozwoju gminy spraw i swoistą wizytówkę gminy. Jest to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi środowiskami i reprezentacjami.

4.2. Misja rozwoju gminy Lipka

Misją rozwoju gminy jest dążenie do realizacji założonego celu głównego poprzez wyznaczenie i realizację celów strategicznych. Cele te wzajemnie się uzupełniają, a ich realizacja stanowi spójny kierunek realizacji wyznaczonego rozwoju gminy. Podstawą realizacji celów jest przyjęcie strategii rozwoju gminy, która spełnia oczekiwania i aspiracje społeczeństwa co do kierunków i stwarzania warunków sprzyjających rozwojowi społecznemu i gospodarczemu przy zachowaniu istniejących wartości przyrodniczych i kulturowych. Działania mechanizmów rynkowych, przeobrażenia gospodarcze oraz przyspieszenie postępu cywilizacyjnego stymulować powinny poprawę bytu materialnego, a więc poziomu życia, a w dalszej kolejności poziomu świadomości i wykształcenia społeczeństwa.



4.3 Priorytety i cele szczegółowe

W poniższej części przedstawiono pięć priorytetów, kierunków rozwoju gminy Lipka. Zaliczamy do nich:

Priorytet 1. Budowa, poprawa stanu, rozwój infrastruktury przestrzennej i technicznej

Priorytet 2. Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w gminie Lipka

Priorytet 3. Ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego

Priorytet 4. Utworzenie, poprawa lub unowocześnienie infrastruktury społecznej

Priorytet 5. Aktywizacja mieszkańców i rozwiązywanie problemów społecznych

Każdy z priorytetów ma przyporządkowane cele szczegółowe, jest ich łącznie 13. W ramach każdego celu zostały przyporządkowane możliwe do realizacji zadania lub przedsięwzięcia. Ze względu na to, że nie wszystkie zadania mogą zostać zrealizowane w krótkim horyzoncie czasowym, część zadań planowana jest do realizacji w okresie 2-3 lat w ramach aktualnie dostępnych środków wsparcia z UE oraz wieloletniej prognozy finansowej (WPF) gminy Lipka. Natomiast realizację pozostałych zadań zaplanowano w perspektywie minimum do 10 lat w ramach nowego okresu programowania środków z Unii Europejskiej do 2030 roku. Taka perspektywa czasowa daje większe prawdopodobieństwo ich realizacji, dobrego przygotowania projektów, wpisania zadań do tworzonych planów strategicznych gminy, powiatu, czy województwa i sprawną ich realizację, czytelną i transparentną.

Niektóre zadania lub przedsięwzięcia mają charakter ciągły. Oznacza to, że są realizowane cyklicznie w każdym roku realizacji strategii, w ramach dostępnych środków i podejmowanych uchwał przez mieszkańców i Rady Sołeckie.

Priorytety i cele szczegółowe

Priorytet 1. Budowa, poprawa stanu, rozwój infrastruktury przestrzennej i technicznej		Priorytet 2. Tworzenie warunków i wspieranie <u>rozwoju przedsiębiorczości</u> w gminie Lipka		Priorytet 3. <u>Ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego</u>	
Cel szczegółowy 1. Poprawa infrastruktury drogowej lub/i związanej z drogami	Cel szczegółowy 2. Utworzenie lub poprawa jakości infrastruktury związanej z wodociągami i kanalizacją oraz melioracją i ochroną środowiska	Cel szczegółowy 1. Wsparcie działań dla tworzenia warunków rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności w branżach rolno-spożywczej, drewna, energii odnawialnej i turystyki	Cel szczegółowy 2. Wsparcie dla tworzenia i rozwoju usług dla mieszkańców i turystów	Cel szczegółowy 1. Ochrona przyrody i środowiska naturalnego	Cel szczegółowy 2. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego

Priorytet 4. Utworzenie, poprawa lub unowocześnienie <u>infrastruktury społecznej</u>			Priorytet 5. <u>Aktywizacja mieszkańców i rozwiązywanie problemów społecznych</u>			
Cel szczegółowy 1. Budowa lub remont społecznej infrastruktury użyteczności publicznej w tym sportowo-rekreacyjnej	Cel szczegółowy 2. Budowa lub remont małej infrastruktury turystycznej	Cel szczegółowy 3. Tworzenie lub poprawa stanu infrastruktury oświatowo-kulturalnej	Cel szczegółowy 1. Wzrost integracji i aktywizacji lokalnej społeczności	Cel szczegółowy 2. Rozwój umiejętności pozyskiwania środków z zewnątrz	Cel szczegółowy 3. Poprawa współpracy i promocji gminy w regionie, kraju, Europie	Cel szczegółowy 4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego

4.4 Szczegółowy wykaz zadań lub przedsięwzięć inwestycyjnych w ramach opracowanych priorytetów i celów szczegółowych

Priorytet 1. Budowa, poprawa stanu, rozwój infrastruktury przestrzennej i technicznej
Cel szczegółowy 1. Poprawa infrastruktury drogowej lub/i związanej z drogami
Zadania priorytetowe :
<ol style="list-style-type: none">1. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości<ul style="list-style-type: none">• Białobłocie• Batorówko – Bługowo2. Budowa chodnika Lipka – Debrzno Wieś3. Remonty dróg gminnych: Lipka: ul. Leśna, ul. Mickiewicza, ul. Cicha, Łąkie – Huta4. Zagospodarowanie terenu przy Ośrodku zdrowia w tym budowa dróg wewnętrznych i parkingów5. Przebudowa/Budowa drogi łączącej ul. IV Dywizji Piechoty z ul. Kolejową6. Przebudowa drogi powiatowej Czyżkowo – Konradowo
Zadania (pozostałe):
<ol style="list-style-type: none">1. Przebudowa drogi gminnej Nowe Potulice – III etap2. Remonty dróg powiatowych na terenie gminy<ul style="list-style-type: none">- poszerzenie drogi 1033P w kierunku Potulic- remont Mały Buczek -Lipka; Łąkie – Trudna3. Remonty pozostałych dróg gminnych:<ol style="list-style-type: none">1. Wielki Buczek – Czyżkowo2. Debrzno -Wieś Osiedle4. Budowa chodników w miejscowości Lipka:<ul style="list-style-type: none">• ul. Kościuszki do ul. Harcerskiej (skrót koło Dino)• ul. Jesionowa (Miła)5. Budowa chodnika Lipka – Batorówko.6. Opracowanie długoterminowego planu modernizacji dróg i budowy chodników.7. Remont i modernizacja dworca PKP oraz zagospodarowanie terenu wokół niego, a w szczególności parku.8. Budowa chodników na obszarze gminy Lipka z uwzględnieniem wszystkich miejscowości.9. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Lipka.10. Rozbudowa i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego pod kątem energooszczędności w Gminie Lipka.11. Realizacja innych inwestycji drogowych z uzasadnionych celów społecznych (np. przebudowa drogi kierunku miejscowości Buk).12. Gazyfikacja Gminy Lipka.



Cel szczegółowy 2. Utworzenie lub poprawa jakości infrastruktury związanej z wodociągami i kanalizacją oraz melioracją i ochroną środowiska

Zadania:

1. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody na terenie Gminy Lipka
2. Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Lipka
3. Modernizacja oczyszczalni ścieków w Debrznie Wsi
4. Budowa wodociągu: Łąkie –Wybudowanie; Lipka ul. Spokojna; Wybudowanie – Czyżkowo
5. Budowa kanalizacji ściekowej w miejscowości Lipka ul. Cicha
6. Budowa kanalizacji ściekowej w miejscowości Lipka ul. Jesionowa i ul. Miła
7. Budowa kanalizacji ściekowej w miejscowościach: Mały Buczek; Kiełpin; Trudna; Laskowo; Łąkie Wybudowanie; Batorówko – Batorowo
8. Realizacja innych inwestycji kanalizacyjnych dotyczących celów społecznych
9. Budowa kanalizacji sanitarnej i rozdzielczej sieci wodociągowej w miejscowości: Łąkie – Kiełpin”
10. Budowa sołectkiej oczyszczalni ścieków

Priorytet 2. Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w gminie Lipka

Cel szczegółowy 1. Wsparcie działań dla tworzenia warunków rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności w branżach rolno-spożywczej, drewna, energii odnawialnej i turystyki

Zadania

1. Wspieranie rozwoju gospodarczego na terenie po byłym lotnisku.
2. Zagospodarowanie terenu w Gminie Lipka pod farmy fotowoltaiczne
3. Szkolenia i spotkania z zakresu szans i zagrożeń ze strony potencjalnych źródeł energii odnawialnej i biogazowni.
4. Promowanie działalności turystycznej w oparciu o lokalne zasoby.
5. Zwolnienia, ulgi w podatkach lokalnych (podatek od nieruchomości).



Cel szczegółowy 2. Wsparcie działań dla tworzenia i rozwoju usług dla mieszkańców i turystów

Zadania

1. Wspieranie wszelkich form organizowania się przedsiębiorców na poziomie gminy i regionu.
2. Wspieranie wszelkich działań zmierzających do tworzenia i rozwoju Podmiotów Ekonomii Społecznej (doradztwo, szkolenia, współfinansowanie wyjazdów studyjnych)

Priorytet 3. Ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego

Cel szczegółowy 1. Ochrona przyrody i środowiska naturalnego

Zadania:

1. Opracowanie inwentaryzacji form ochrony przyrody
2. Waloryzacja przyrodnicza.
3. Edukacja społeczeństwa (www., foldery, tablice informacyjne, konkursy)
4. Ochrona i zagospodarowanie cieków wodnych na obszarze Gminy Lipka
5. Modernizacja parku wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Potulicach

Cel szczegółowy 2. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego

Zadania:

1. Opracowanie szczegółowej inwentaryzacji form dziedzictwa zasobu kulturowego (kościół, cmentarze, kapliczki, krzyże przydrożne, dzwonnice, domy zabytkowe, pałace)
2. Utworzenie „Chaty Krajeńskiej” w Gminie Lipka
3. Popularyzacja kultury ludowej – przeglądy, konferencje, festyny
4. Odbudowa i modernizacja pałaców i parków zabytkowych
5. Konserwacja i zagospodarowanie cmentarzy komunalnych i zabytkowych
6. Modernizacja i konserwacja zabytków sakralnych i mieszkalnych w Gminie Lipka
7. Budowa ściany z urnami (Kolumbarium) na Cmentarzu w Lipce



Priorytet 4. Utworzenie, poprawa lub unowocześnienie infrastruktury społecznej

Cel szczegółowy 1.

Budowa lub remont społecznej infrastruktury użyteczności publicznej w tym sportowo-rekreacyjnej

Zadania:

1. Modernizacja i utrzymanie gminnych boisk sportowych w Gminie Lipka w tym boiska „Orlik”
2. Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Lipce
3. Zagospodarowanie zbiorników wodnych na terenie gminy Lipka
4. Zagospodarowanie kompleksu sportowo – rekreacyjno – turystycznego w Lipce
5. Zagospodarowanie terenu przy jeziorach w: Łąkiem, Kiełpinie, Gogolinie, Debrznie edukacyjno-rekreacyjne ścieżki
6. Budowa pomostu i miejsc parkingowych przy jeziorze w Łąkiem
7. Zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Łobzonki w Gminie Lipka
8. Remont mieszkań komunalnych

Cel szczegółowy 2.

Budowa lub remont małej infrastruktury turystycznej

Zadania:

1. Tworzenie lub rewitalizacja ścieżek, szlaków, tras pieszo – rowerowych na terenie całej gminy
2. Zorganizowanie i rozwijanie punktu informacji turystycznej w gminie Lipka (*bazy adresowe, informatory, mapy, foldery, przewodniki itp.*)
3. Opracowanie i konserwacja tablic informacyjnych i drogowskazów - szlaki turystyczne i zabytki w poszczególnych miejscowościach
4. Budowa parkingów w Gminie Lipka
5. Budowa placów zabaw, miejsc integracji i spotkań w miejscowościach na terenie całej gminy Lipka
6. Krótka historia 19 wsi... - informator turystyczny i gospodarczy, promujący Gminę Lipka

Cel szczegółowy 3. Tworzenie lub poprawa stanu infrastruktury oświatowo-kulturalnej

Zadania:

1. Zagospodarowanie placu integracyjno – rekreacyjnego w Lipce (przy OSP)
2. Modernizacja przedszkola w miejscowości Lipka
3. Remonty, modernizacja i doposażenie świetlic wiejskich



4. Remont infrastruktury tworzącej centrum wsi Lipka
5. Rozbudowa i modernizacja Żłobka Gminnego w Lipce, oraz terenu przyległego
6. Modernizacja oraz poprawa dostępności obiektów oświatowych w gminie Lipka
7. Budowa plenerowego kina letniego

Priorytet 5. Aktywizacja mieszkańców i rozwiązywanie problemów społecznych
Cel szczegółowy 1. Wzrost integracji i aktywizacji lokalnej społeczności
Zadania:
1. Wsparcie istniejących i tworzenie nowych inicjatyw lokalnych wzmacniających aktywność i integrację sołectw (itp. poprzez festyny, pikniki rodzinne, zabawy, widowiska, funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeń, zespołów ludowych, Ochotniczych Straży Pożarnych)
2. Wsparcie w organizacji szkoleń tematycznych dla Kół Gospodyń Wiejskich i innych grup formalnych i nieformalnych
3. Wspieranie działań istniejącego „Caritas” oraz grup działających przy Parafiach w gminie Lipka
4. Tworzenie i wspieranie wszelkich inicjatyw sprzyjających budowaniu otwartości mieszkańców do współpracy i współdziałania
5. Wspieranie działalności kulturowo-społecznych w świetlicach sołeckich i w Gminnym Ośrodku Kultury
6. Wsparcie i opieka integracji społecznej seniorów oraz osób niepełnosprawnych w Gminie Lipka
7. Integrowanie społeczności poprzez wzmocnienie istniejących i tworzenie nowych organizacji pozarządowych
8. Zwiększenie demografii w Gminie Lipka

Cel szczegółowy 2. Rozwój umiejętności pozyskiwania środków z zewnątrz
Zadania:
1. Popularyzacja wiedzy w zakresie pozyskiwania środków finansowych, pisanie projektów i zrozumienia zasad pozyskiwania środków pomocowych UE oraz innych form wsparcia finansowego dla zainteresowanych formalnych i nieformalnych grup mieszkańców
2. Organizacja oraz obsługa punktu informacyjnego oraz pisanie wniosków (czyste powietrze, mój prąd)
3. Wsparcie kształcenia i rozwoju animatorów rozwoju lokalnego
4. Tematyczne i cykliczne organizowanie szkoleń, warsztatów dla grup odbiorców



(przedsiębiorcy, straż, KGW itp.)

5. Aktywna integracja w tym organizowanie doskonalenia, warsztaty, szkolenia dla osób z wykluczeniem społecznym

Cel szczegółowy 3. Poprawa współpracy i promocji gminy w regionie, kraju, Europie

Zadania:

1. Wzmocnienie współpracy z sąsiednimi gminami

2. Stworzenie reklamowego filmu promującego walory turystyczne i historyczne, zachęcającego przedsiębiorców do inwestowania w gminie

3. Tworzenie folderów podkreślających walory gminy (aleje drzew parkowych, ścieżki rowerowe, parki itp.)

4. Opracowanie kampanii promocyjnej dla Gminy Lipka

5. Stworzenie portalu społecznościowego dla poszczególnych sołectw

Cel szczegółowy 4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego

Zadania:

1. Promocja bezpieczeństwa poprzez szkolenia, warsztaty, organizacja kół zainteresowań

2. Budowanie więzi społecznych poprzez wspólne inicjatywy (festyny, zabawy, lokalne akcje)

3. Eliminacja zagrożeń drogowych dla pieszych (budowa pieszo – jezdni Lipka – Debrzno Wieś)

4. Uzupelnianie oświetlenia w miejscach niebezpiecznych

5. Wspieranie prewencji bezpieczeństwa publicznego w placówkach oświatowych

6. Wspieranie działań Ochotniczej Straży Pożarnej

7. Modernizacja i poprawa dostępności do budynków użyteczności publicznej

8. Budowa lub modernizacja Ośrodka Zdrowia w Lipce

9. Utworzenie sieci bezpiecznych ścieżek rowerowych na terenie Gminy

10. Skutki gospodarcze walki z pandemią



V. Potencjalne źródła wsparcia finansowego na realizację zadań lub przedsięwzięć

Harmonogram finansowy wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021 - 2030 wskazuje możliwe szacunkowe kwoty realizacji wybranych zadań lub przedsięwzięć. Kwoty te są do pozyskania z różnych źródeł przy wsparciu budżetu gminy.

Do możliwości finansowego zabezpieczenia realizacji zadań zaliczamy:

1. **Fundusz sołecki**
2. **Kwoty przydzielone w ramach wieloletniej prognozy finansowej (WPF)**
3. **Środki z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej w okresie programowania 2021-2027, oraz kolejnym okresie na lata 2028-2034**
4. **Środki pozyskane przez stowarzyszenia rozwoju miejscowości**
5. **Konkursy ogłaszane przez Urząd Gminy Lipka na realizację zadań lub usług publicznych w ramach rocznych programów współpracy**

- **Fundusz sołecki**

Ustawą o funduszu sołecim wprowadzono zestandaryzowany system wsparcia inicjatyw lokalnych, który umożliwia realizację ważnych społecznie przedsięwzięć na terenie sołectwa. Dzięki ustawie o funduszu sołecim nastąpił znaczny wzrost aktywności społecznej i inicjatyw obywatelskich na terenach wiejskich. Fundusz sołecki to środki finansowe wyodrębnione w budżecie przez Radę Gminy w formie uchwały, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków ich życia. To zebranie wiejskie – czyli mieszkańcy danego sołectwa podejmują decyzje na co mają zostać wykorzystane ww. środki finansowe.

- **Wieloletnia prognoza finansowa (WPF)**

Ustawa o finansach publicznych z dn. 27 sierpnia 2009 r. wprowadza wieloletnią prognozę finansową (WPF), jest to mechanizm zarządzania finansami gminy, który ma ulepszyć racjonalność gospodarowania środkami publicznymi. Zadania inwestycyjne przyjęte do realizacji w ramach strategii powinny znaleźć się w wieloletnim programie inwestycyjnym gminy.

- **Środki z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej w okresie programowania 2021-2027 i kolejnym okresie na lata 2028-2034**

Poza środkami własnymi gminy, źródłem finansowania działań powiązanych z celami operacyjnymi strategii są środki pochodzące z zewnętrznego finansowania tj. Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej:

- Program Infrastruktura i Środowisko - Środki z programu przeznaczone zostaną między innymi na: gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe



- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - Głównym celem Programu jest wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych.
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój - Jego nadrzędnym celem jest wzrost poziomu zatrudnienia oraz spójności społecznej, a także poprawa funkcjonowania administracji publicznej.
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa - Dofinansowanie z programu kierowane będzie na projekty inwestycyjne poszerzające dostęp do sieci szerokopasmowych.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego - Celem programu jest podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed województwem wielkopolskim w sferze gospodarczej, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska.

Gmina Lipka przystąpiła do pilotażowego projektu „Centrum Wsparcia Doradczego”, realizowanego przez Związek Miast Polskich na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Rozwoju. Celem projektu jest wypracowanie modelu Centrum Wsparcia Doradczego, działającego na rzecz wzmocnienia sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych (gminnych i powiatowych). W ramach projektu powstanie Ponadlokalna Strategia Rozwoju Gmin na Krajnie która umożliwi również pozyskiwanie funduszy na finansowanie zadań strategii.

Wsparcie dla utworzenia i rejestracji stowarzyszeń w gminie Lipka

Jednym ze sposobów pozyskiwania funduszy na finansowanie zadań strategii jest utworzenie i zarejestrowanie stowarzyszenia lub przyjęcie zadania do realizacji w ramach funkcjonujących stowarzyszeń dla realizacji różnych celów związanych z rozwojem miejscowości. Od roku 2018 istnieje możliwość zakładania Kół Gospodyń Wiejskich zarejestrowanych przy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie Ustawy z 09.11.2018 r o kołach gospodyń wiejskich. Koło gospodyń wiejskich jest dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich. Utworzone w/w organizacje pozarządowe mogą być bardzo pomocne przy ubieganiu się o środki na realizację strategii.

Mieszkańcy zgłaszają zainteresowanie rozwojem już istniejących lub tworzeniem nowych stowarzyszeń. Jest to jedno z zadań zapisanych do realizacji w ramach wybranych do realizacji zadań

Konkursy ogłaszane przez Gminę Lipka na realizację zadań lub usługi publiczne w ramach rocznych programów współpracy

Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003r. Rada Gminy Lipka zobowiązana jest do uchwalania rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi. Program współpracy jest podstawowym dokumentem, który opisuje zasady współpracy pomiędzy władzami samorządowymi a działającą na terenie miejscowości organizacją pozarządową, np. stowarzyszeniem.



Formy współpracy pomiędzy Gminą Lipka a organizacjami pozarządowymi mogą być prowadzone w szczególności poprzez zlecenie organizacji pozarządowej wykonywania zadania publicznego, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie lub dofinansowanie ich realizacji. Podstawą do zlecenia usług powinien być roczny program współpracy, a samo zlecenie usług powinno wynikać z chęci zwiększenia efektywności wykorzystania środków.

VI. Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Niniejszy dokument Strategia Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021-2030 jest spójna z ustaleniami dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu:

- **Krajowym:**

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”
2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.
3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”
4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
5. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012- 2020
7. Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej
8. Wspólna Polityka Rolna po 2020r.
9. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
10. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
11. Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce

- **Województwa Wielkopolskiego:**

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

Cel strategiczny 1: Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców

Cel operacyjny 1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu

2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia

3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy

Cel strategiczny 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu

Cel operacyjny 1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie

2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom

3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu



Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski

Cel operacyjny 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa

2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski

3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

Cel strategiczny 4: Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

Cel operacyjny 1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług

2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju

W strategii wojewódzkiej Gmina Lipka jest zaliczona do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w Wielkopolsce. Powodem tego jest położenie gminy przy północnej granicy regionu, przez co dostęp do usług świadczonych przez Zarząd Województwa jest trudniejszy, dający mniejsze możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie (przede wszystkim miasto Poznań). Dlatego tak ważnym elementem jest współpraca na szczeblu ponadregionalnym dążąca do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych. W związku z powyższym Gmina Lipka zawarła porozumienie z Gminami: Białośliwie, Wyrzysk, Łobżenica, Zakrzewo, Wysoka, oraz Powiat Pilski pod nazwą „Rozwój na Krajinie” i przystąpiła do pilotażowego projektu „Centrum Wsparcia Doradczego”, realizowanego przez Związek Miast Polskich na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Rozwoju. Efektem projektu będzie jako odrębny dokument „Ponadlokalna Strategia Rozwoju Gmin na Krajinie”.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020

Głównym celem programu operacyjnego jest zwiększenie konkurencyjności gospodarczej oraz wzmocnienie spójności społecznej w województwie wielkopolskim. Ponadto realizacja programu ma przyczynić się do zredukowania dysproporcji społecznych w regionie.

Główne priorytety to:

- Badania, rozwój technologiczny i działalność innowacyjna
- Przedsiębiorczość
- Transport
- Środowisko
- Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
- Wzrost zatrudnienia
- Uczenie się przez całe życie
- Włączenie społeczne



Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+

cele polityki przestrzennej

1. kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej
2. ochrona walorów przyrodniczych
3. kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego
4. ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji
5. zrównoważony rozwój rolnictwa
6. poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
7. rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej
8. zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom

Powiatu Złotowskiego:

Strategia Rozwoju Społeczno–Gospodarczego Powiatu Złotowskiego na lata 2015-2020.

W strategii wyznaczono zadania priorytetowe w następujących obszarach kluczowych:

1. Bezpieczeństwo publiczne
2. Edukacja
3. Zdrowie
4. Infrastruktura drogowa
5. Bezrobocie
6. Pomoc społeczna
7. Rolnictwo i ochrona środowiska.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Złotowskiego na lata 2016-2020 Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Złotowskiego na lata 2016 - 2020

Gmina Lipka będzie na bieżąco monitorować założenia i cele nowych dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych na kolejne okresy, a także będzie uczestniczyć w konsultacjach społecznych dotyczących ich kierunków rozwoju.

Strategiczne i operacyjne cele rozwoju zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Lipka na lata 2021-2030 są zgodne z celami i priorytetami zawartymi w wyżej wymienionych dokumentach. Umożliwia to, z punktu widzenia formalnego, ubieganie się Gminy Lipka o dofinansowanie przewidzianych do realizacji przedsięwzięć rozwojowych (projektów), w tym inwestycji gminnych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia jest również powiązana ze strategicznymi dokumentami, planami i programami na szczeblu gminnym, m. in z: **Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Lipka na lata 2017-2023**, o którym wspomniano w diagnozie. Program zakłada realizację celów, które wpisują się również w założenia niniejszego dokumentu:

1. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców
- wzrost infrastruktury społecznej



- stworzenie warunków rekreacyjnych
- 2. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej
- organizacja działań integracyjnych
- rozwój przedsiębiorczości mieszkańców

W ramach realizacji postanowionych celów opracowano projekty „miękkie”- społeczne nastawione na rozwój osobisty lokalnej społeczności, wzrost przedsiębiorczości, promowanie zdrowego trybu życia oraz wzmacnianie więzi sąsiedzkich i chęci integracji oraz projekty „twarde” – inwestycyjne, które mają na celu modernizację i remont budynków służących za zaplecze dla realizacji projektów społecznych.

Kolejnymi dokumentami strategicznymi z jakimi Strategia jest powiązana są **Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi** uchwalone przez Radę Gminę Lipka dla wszystkich 19 sołectw wchodzących w skład Gminy Lipka. Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi opracowane zostały podczas warsztatów mieszkańców sołectwa z udziałem moderatorów Odnowy Wsi i zawierają analizę zasobów poszczególnych wsi, słabe i mocne strony, szanse i zagrożenia w ramach analizy SWOT. Strategie przyjęte na okres obowiązywania 5 lat, zgodnie z kierunkami rozwoju wsi i celami dają możliwości pozyskania środków finansowych na zadania które również ujęte są w niniejszej strategii.

Powyższe cele wpisują się w główne kierunki rozwoju zawarte w niniejszym dokumencie.

VII. Wdrażanie, monitoring, wskaźniki i ewaluacja strategii

Wdrażanie i monitoring

Wdrożenie realizacji strategii zrównoważonego rozwoju dla Gminy Lipka jest procesem, w który zaangażowane powinny być wszystkie podmioty uczestniczące w jej opracowaniu oraz działające w obszarach objętych strategią. Istotnym elementem realizacji założeń i celów Strategii jest monitoring jej wdrażania, który wymaga operacjonalizacji celów, ich mierzenia i analizowania.

Monitoring Strategii polega na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku zmiany sytuacji społecznej, nowych norm i procedur lub zmian legislacyjnych. Jego podstawowym celem jest dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Monitoring dotyczy wskaźników zarówno ekonomicznych: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu, jak i społecznych: liczba programów i projektów socjalnych realizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej



realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób przeszkolonych, wartość dodana.

Aby monitoring strategii mógł być skuteczny niezbędne jest koordynowanie wdrażania strategii przez specjalnie do tego celu wyznaczony zespół lub wybraną instytucję. Koordynacją winien kierować przewodniczący wybranej specjalnej komisji lub przedstawiciel wybranej instytucji.

Koordynacja winna polegać na:

- rocznej ocenie wdrażania strategii
- opracowywaniu programów celowych
- gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących wskaźników realizacji celów głównych.
- przeprowadzeniu ewaluacji ex –post strategii lub zlecenie jej na zewnątrz
- przekazaniu Wójtowi i Radzie Gminy wniosków w celu przyjęcia nowych rozwiązań.

Wdrażanie strategii polega na realizacji programów i projektów, które tworzone są w oparciu o cele strategii i uchwalany budżet. Warunkiem skuteczności rozwiązywania istniejących problemów będzie realizacja programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych lub kilkuletnich. Projekty mogą być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu,
- poprzez organizacje pozarządowe w ramach zleconych zadań publicznych (w formie konkursu ofert),
- ze środków zewnętrznych – systemowych i konkursowych np. EFS także w ramach projektów partnerskich.

Projekty i programy przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, realizowane w ramach strategii powinny być efektywne, skuteczne i celowe.

- **Efektywność** – Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi rezultatami danego działania, a ponoszonymi lub planowanymi nakładami.
- **Skuteczność** – jest to zgodność między rezultatem danego działania, a zakładanym celem. Skuteczne są te działania, które przybliżają nas do osiągnięcia celu.
- **Celowość** – oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

Wskaźniki

Aby monitorowanie przyniosło pożądane wyniki, niezbędne jest opracowanie wskaźników realizacji celów głównych dostępnych w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Poniżej znajdują się



tylko wybrane wskaźniki, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności, skuteczności i celowości wdrażania strategii.

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju to podstawowe narzędzie monitoringu i badania postępu wdrażania strategii. Wskaźniki te stanowią jeden z głównych sprawdzianów czy deklaracja realizacji koncepcji rozwoju gminy Lipka zawarta w priorytetach, celach i przedsięwzięciach planowanych do realizacji jest realizowana i w jakim stopniu. Wybrane do ewaluacji i monitoringu wskaźniki związane są z łaodem społecznym, gospodarczym, przestrzennym gminy Lipka.

Efektem końcowym funkcjonowania wspólnoty samorządowej jaką jest Gmina Lipka jest jej stan rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Sumuje on efekty wysiłków mieszkańców, podmiotów gospodarczych i władz lokalnych, uzyskiwane w określonych uwarunkowaniach. Z sumy tych wyników mieszkańcy rozliczają swoje władze, dlatego wiedza o szczegółowych parametrach rozwoju w tych wymiarach ma tak istotne znaczenie.

Pomocną miarą w tym zakresie będzie zestaw *wskaźników zrównoważonego rozwoju*. Należy pamiętać, że „model zrównoważonego rozwoju” (samopodtrzymującego, trwałego – w którym wszystkie trzy wymiary są utrzymane w trwałej równowadze) jest stanem idealnym, do realizacji którego należy dążyć prowadząc długofalową politykę rozwoju gminy Lipka. Zmiana ich w czasie, w zestawieniu ze zmianami w innych podobnych samorządach pozwala na monitoring procesów i programów rozwojowych realizowanych w Gminie Lipka.

Zaproponowane wskaźniki zrównoważonego rozwoju są narzędziem informacyjno-diagnostycznym ułatwiającym ocenę i zarządzanie sferą społeczną, gospodarczą i środowiskową na poziomie lokalnym, w gminie. Poniżej w tabeli przedstawiono schemat identyfikacji wskaźników zrównoważonego rozwoju w powiązaniu z priorytetami i celami. Punktem wyjścia jest stan aktualny, identyfikacja, wielkość, określenie wskaźnika na rok 2020. Kolejno wraz z postępem prac związanych z realizacją strategii zostaną określone szacunkowe, prawdopodobne wielkości ich osiągnięcia.

Wybrane propozycje wskaźników monitoringu i ewaluacji.

Ostateczne wskaźniki zostaną wybrane przez specjalnie do tego powołaną Komisję, lub instytucję wyznaczoną do tego celu. Poniżej przedstawione są w zbiorczym zestawieniu typy wskaźników do wyboru dla danego priorytetu, lub grupy priorytetów.

Priorytet 1. Budowa, poprawa stanu, rozwój infrastruktury przestrzennej i technicznej

Priorytet 2. Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w gminie Lipka

Priorytet 3. Ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego

Priorytet 4. Utworzenie, poprawa lub unowocześnienie infrastruktury społecznej

Priorytet 5. Aktywizacja mieszkańców i rozwiązywanie problemów społecznych



Wskaźniki dla monitoringu realizacji strategii zrównoważonego rozwoju gminy Lipka dla obszaru związanego z ładem społecznym

Nazwa wskaźnik	Definicja wskaźnika
Współczynnik przyrostu naturalnego	Współczynnik przyrostu naturalnego stanowi stosunek przyrostu naturalnego do liczby ludności (stan na 30 VI według stałego miejsca zameldowania) w przeliczeniu na 1000 ludności. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie.
Współczynnik dzietności	Współczynnik dzietności oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.
Przeciętne dalsze trwanie życia osób w wieku 65 lat	Przeciętne dalsze trwanie życia osób w wieku 65 lat wyraża średnią liczbę lat, jaką ma do przeżycia osoba w wieku 65 lat przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu dla którego opracowano tablice trwania życia. Wskaźnik prezentowany jest dla mężczyzn i kobiet.
Wskaźnik migracji zagranicznych	Wskaźnik migracji zagranicznych definiowany jest jako iloraz salda migracji zagranicznych na pobyt stały w ciągu roku do liczby ludności zameldowanej na pobyt stały w dniu 30 VI danego roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Saldo migracji jest to różnica (ujemna lub dodatnia) pomiędzy napływem (imigracja) i odpływem (emigracja) ludności.
Zagrożenie ubóstwem trwałym	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem trwałym wyrażony jest jako odsetek osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju w bieżącym roku i co najmniej w dwóch z trzech lat poprzedzających badanie (ogółem). Dane prezentowane są dla ludności ogółem oraz według płci i grup wieku.
Zagrożenie ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jest wyrażony jako procent osób zagrożonych ubóstwem i/lub doświadczających poważnej deprivacji materialnej i/lub żyjących w gospodarstwach domowych o niskiej intensywności pracy w liczbie ludności ogółem.
Dzieci w wieku 3-5 lat objęte	Wskaźnik obliczany jest jako udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach na wsi wśród dzieci na



wychowaniem przedszkolnym na wsi	wsi w tej samej grupie wieku. W obliczeniach nie uwzględnia się dzieci w placówkach przy zakładach opieki zdrowotnej.
Stopa bezrobocia długotrwałego	Stopa bezrobocia długotrwałego obliczana jest jako udział osób bezrobotnych poszukujących pracy 12 miesięcy i więcej w liczbie ludności aktywnej zawodowo. Dane prezentowane są dla ludności ogółem oraz według płci. Wskaźnik obliczany jest na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Stopa bezrobocia	Stopa bezrobocia obliczana jest jako udział liczby osób bezrobotnych danej kategorii w liczbie ludności aktywnej zawodowo danej kategorii (wyróżnionej ze względu na wiek). Dane prezentowane są dla ludności ogółem oraz według grup wieku (15-24; 25-65). Wskaźnik obliczany jest na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych	Wskaźnik obliczany jest jako udział pracujących niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w liczbie osób niepełnosprawnych ogółem w tej samej grupie wieku. Wskaźnik obliczany jest na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Frekwencja w wyborach parlamentarnych oraz samorządowych	Frekwencja w wyborach: <ul style="list-style-type: none">• Samorządowych• do parlamentu krajowego• do parlamentu europejskiego Wskaźnik pokazuje jaki odsetek/procent obywateli, mieszkańców gminy korzysta z prawa wyborczego. Jest wyznacznikiem rzeczywistego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, kraju, Unii. Frekwencja wyborcza jest odzwierciedleniem świadomości obywateli o możliwości współdecydowania w ważnych dla społeczeństwa sprawach: gospodarczych, społecznych, politycznych.
Gospodarstwa domowe z dostępem do Internetu szerokopasmowego	Wskaźnik prezentowany jest jako odsetek gospodarstw domowych z przynajmniej jedną osobą w wieku 16-74 lata, posiadających internetowe łącze szerokopasmowe w technologii DSL lub inne łącza szerokopasmowe: stacjonarne przewodowe (telewizja kablowa, sieć LAN, łącza światłowodowe), stacjonarne bezprzewodowe (radiowe lub satelitarne) oraz mobilne (UMTS, HSDPA).
Zbiorczy wskaźnik zaangażowania w pracę społeczną	Wskaźnik stanowi udział liczby osób, które poświęcały swoją dobrowolną i nieodpłatną pracę i czas na rzecz swojej społeczności lokalnej, osób potrzebujących, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz na rzecz działalności w organizacjach



	pozarządowych. Liczba organizacji pozarządowych w gminie, zorganizowanych grup obywateli (nieformalnych).
--	---

Inne wskaźniki do wyboru:

- Wskaźnik umieralności
- Ilość spraw podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Średnia długość życia mieszkańca
- Ilość obiektów, w których zlikwidowane zostały bariery architektoniczne.
- Liczba lekarzy – specjalistów na 10 000 mieszkańców
- Liczba mieszkańców na 1 przychodnię
- Liczba osób i rodzin objętych wsparciem Zespołów Interdyscyplinarnych
- Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z ośrodków wsparcia
- Liczba aktywnych seniorów działających w stowarzyszeniach i klubach
- Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych
- Ilość projektów związanych z ochroną zdrowia i ich beneficjentów
- Liczba postanowień Sądu Rodzinnego o ograniczeniu lub pozbawieniu praw rodzicielskich
- Liczba gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem
- Liczba rodzin korzystających ze specjalistycznych form wsparcia (poradnictwa lub terapii itp.)
- Liczba rozwodów i separacji
- Liczba osób które zrealizowały kontrakty socjalne i poprawiły swoją sytuację społeczną.
- Liczba projektów podjętych przez organizacje i instytucje w zakresie pomocy rodzinie i ich beneficjenci
- Ilość popełnionych przestępstw i wykroczeń na 1000 mieszkańców
- Procentowy udział nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw
- Stopień wykrywalności przestępstw i wykroczeń
- Udział osób nietrzeźwych w ogólnej liczbie przestępstw

Wskaźniki dla monitoringu realizacji strategii rozwoju gminy Lipka dla obszaru związanego z ładem gospodarczym.

Nazwa wskaźnik	Definicja wskaźnika
Zróżnicowanie regionalnego PKB na 1 mieszkańca	Wskaźnik wzrostu produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca określa procentową zmianę wartości PKB w ujęciu realnym przypadającą na 1 mieszkańca w roku badanym w porównaniu z rokiem poprzednim.



(NTS 3, region)	PKB w ujęciu realnym na 1 mieszkańca jest obliczany jako iloraz rocznej wartości produktu krajowego brutto w cenach stałych i liczby ludności kraju (jednostki podziału terytorialnego). Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. PKB równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony zgodnie z obowiązującymi w krajach Unii Europejskiej zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995) oraz zaleceniami Eurostatu.
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata oblicza się jako procentowy udział pracujących w wieku 20-64 lata w liczbie ludności ogółem w tej samej grupie wieku. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata prezentowany jest ogółem oraz według płci. Wskaźnik obliczany jest na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Średni wiek dezaktywacji zawodowej	Wskaźnik określa średni wiek, w którym osoby aktywne zawodowo opuszczają ostatecznie rynek pracy. Wskaźnik obliczany jest na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Powierzchnia gospodarstw ekologicznych	Wskaźnik określa procentowy udział użytków rolnych gospodarstw ekologicznych w powierzchni ogółem użytków rolnych według siedziby użytkownika. Za gospodarstwo ekologiczne (stosujące ekologiczne metody produkcji) uważa się gospodarstwo rolne, które posiada certyfikat nadany przez upoważnioną jednostkę certyfikującą lub jest w trakcie przedstawiania na ekologiczne metody produkcji rolniczej (pod kontrolą jednostki certyfikującej)

Inne wskaźniki do wyboru:

- stopień skanalizowania gminy,
- budżet gminy przekazywany na inwestycje i remonty dróg
- rozbudowa kanalizacji i gazyfikacja gminy ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich.
- rozbudowa i modernizacja bazy turystycznej i sportowo - rekreacyjnej (liczba powstałych lub wyremontowanych obiektów)



Wskaźniki dla monitoringu realizacji strategii rozwoju gminy Lipka dla obszaru związanego z ładem przestrzennym

Nakłady na środki trwałe w zakresie niekonwencjonalnych źródeł energii	Wskaźnik określa udział nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w zakresie niekonwencjonalnych źródeł energii w nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska ogółem dla gminy.
Powierzchnia zabudowana i zurbanizowana	Wskaźnik obliczany jest jako udział powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej, tzn. tereny mieszkaniowe, inne tereny zabudowane, tereny rekreacyjno - wypoczynkowe, tereny komunikacyjne i użytki kopalne, w powierzchni gruntów ogółem.
Grunty zdewastowane i zdegradowane	Wskaźnik obliczany jest jako udział gruntów zdewastowanych (które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe) i zdegradowanych (których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej) w ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy.
Lesistość	Wskaźnik lesistości obliczany jest jako udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy.
Powierzchnia obszarów chronionych	Wskaźnik obliczany jest jako udział powierzchni obszarów chronionych ogółem i według form ochrony przyrody: <ul style="list-style-type: none">• parki narodowe,• rezerваты przyrody (bez otuliny),• parki krajobrazowe (bez otuliny, bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody),• obszary chronionego krajobrazu (bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody),• pozostałe formy ochrony przyrody położone na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu (stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe) w powierzchni gminy ogółem.
Odpady komunalne wytworzone na 1 mieszkańca	Wskaźnik określa ilość segregowanych odpadów komunalnych wytworzonych na 1 mieszkańca w ciągu roku. Wskaźnik został wyliczony w oparciu o zebrane odpady komunalne.
Odpady komunalne unieszkodliwiane poprzez składowanie na 1 mieszkańca	Wskaźnik określa ilość odpadów komunalnych unieszkodliwionych poprzez składowanie w ciągu roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wskaźnik został wyliczony w oparciu o stałe zebrane odpady komunalne.



Recykling odpadów opakowaniowych	Wskaźnik obliczany jest jako stosunek ilości odpadów opakowaniowych poddanych recyklingowi do ilości wprowadzonych na rynek odpadów opakowaniowych. Wskaźnik obrazuje recykling odpadów opakowaniowych w danym roku.
----------------------------------	--

Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii służy ocenie zaistniałych zmian, bada skuteczność i efektywność podejmowanych działań. Jest standardem zarówno przy realizacji projektów jak i współczesnego zarządzania w sektorze publicznym. Do profesjonalnej ewaluacji Komisja lub wybrana instytucja odpowiedzialna za wdrażanie strategii może wykorzystać narzędzia badawcze lub zlecić jej przeprowadzenie na zewnątrz. Ewaluację przeprowadza się także w oparciu o kryteria: efektywności, skuteczności i celowości omówione w poprzednim podrozdziale. Proponuje się by Komisja wdrażająca strategię przeprowadziła ewaluację *ex-post* po zakończeniu realizacji strategii. Powinna być ona przeprowadzona nie później niż w rok po zakończeniu okresu wdrażania strategii. Przyjęcie 10 letniego okresu programowania strategii wymaga tzw. ewaluacji *mid-term* (w połowie okresu programowania), która jest wymogiem w przypadku długich okresów realizacji programów.

Podstawowym zadaniem ewaluacji *ex-post i mid-term* (w połowie okresu programowania) jest zbadanie długotrwałych efektów (oddziaływania) programu oraz ich trwałości. Warto jednak wziąć pod uwagę, iż niektóre efekty oddziaływania programu będą możliwe do zdiagnozowania w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niekiedy ocena trwałości interwencji może mieć charakter szacunkowy, biorący pod uwagę jedynie aktualne uwarunkowania. Nie mniej ważnym zadaniem ewaluacji *ex-post i mid-term* jest całościowa ocena skuteczności i efektywności interwencji oraz jej trafności i użyteczności. Szczególnie istotne jest tu odniesienie się do założonych celów oraz sprawdzenie na ile udało się je osiągnąć.

Ewaluacja jest obiektywnym badaniem racjonalności działań publicznych i w pewnym sensie je legitymizuje. Aby dokonać ewaluacji przedkłada się założenia teoretyczne, na praktyczne cele strategii w oparciu o wskaźniki. Można skorzystać z wyżej wymienionych wskaźników lub zbudować swój własny zestaw. Ważne jest aby w procesach monitoringu i ewaluacji uwzględnić partycypację społeczną, tak by mieszkańcy i ich instytucje czuły się zaangażowane we współdecydowanie o losach polityki w zakresie zrównoważonego rozwoju gminy Lipka.



VIII. Spis tabel, rysunków i wykresów

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz sołectw w Gminie Lipka	7
Tabela 2. Wyszczególnienie najważniejszych obszarów przestrzennych i ich powierzchnia ..	10
Tabela 3. Tereny zieleni w latach 2014-2019	10
Tabela 4. Udział powierzchni i ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej powierzchni ...	12
Tabela 5. Ludność w gminie w latach 2010 – 2019	16
Tabela 6. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipka w 2019 roku	17
Tabela 7. Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego	18
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji	19
Tabela 9. Struktura użytkowania gruntów w gminie Lipka	21
Tabela 10. Gospodarka ściekowa w 2019 roku	24
Tabela 11. Liczba uczniów w Placówkach oświatowych w Gminie Lipka	26
Tabela 12. Porównanie liczby ludności udzielających się kulturowo i artystycznie w gminie .	29
Tabela 13. Zestawienie imprez i uczestników imprez organizowanych przez jednostkę gminy	29
Tabela 14. Liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	31
Tabela 15. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy Gminnego	31
Tabela 16. Zestawienie przestępstw dokonanych w gminie Lipka i w powiecie złotowskim ..	33
Tabela 17. Frekwencja wyborcza w gminie i w powiecie	34
Tabela 18. Dochody Gminy Lipka w 2019 roku	35
Tabela 19. Wydatki Gminy Lipka 2019 roku	36

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa Gminy Lipka	5
Rysunek 2. Umiejscowienie Gminy Lipka w Województwie Wielkopolskim i Powiecie Złotowskim	6
Rysunek 3. Obszar zdegradowany w gminie Lipka	12

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2014-2019	24
Wykres 2. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Lipka	26
Wykres 3. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w poszczególnych latach	27
Wykres 4. Liczba osób korzystających z bibliotek gminnych w latach 2017-2019	28
Wykres 5. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	32



Wykres 6. Struktura wiekowa ankietowanych biorących udział w badaniu.....	38
Wykres 7. Podział ankietowanych biorących udział w badaniu ze względu na wykształcenie	39
Wykres 8. Czego brakuje na terenie Gminy Lipka według ankietowanych	40
Wykres 9. Zalety mieszkania na terenie Gminy Lipka według ankietowanych	41